

FAVORİ SERİSİ
ÇİFT YÖNLÜ KİTAP

10
SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

BECERİ TEMELLİ Yeni Nesil

SORU BANKASI

Markaj
yayınları

Editör Yayınevi markasıdır.

ISBN 978-625-7815-36-9

9 786257 815369

10. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Markaj Yayınlarına aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN

978-625-7815-36-9

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Markaj Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Markaj Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Reprobir Matbaacılık

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.: 2/20
Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 099 24 84

WhatsApp: 0 505 099 24 84

www.markajyayinlari.com

markajyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: GİRİŞ

- ▶ EDEBİYATIN TARİH VE DİN İLE İLİŞKİSİ..... 5
- ▶ TÜRK EDEBİYATININ TARİHİ DÖNEMLERİ..... 7
- ▶ TÜRKÇENİN TARİHİ GELİŞİMİ..... 9
- ▶ YAZIM KURALLARI..... 11
- ▶ NOKTALAMA İŞARETLERİ..... 13

2. ÜNİTE: HİKÂYE

- ▶ TÜRK EDEBİYATINDA HİKÂYE..... 15
- ▶ FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER)..... 18

3. ÜNİTE: ŞİİR

- ▶ İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK ŞİİRİ..... 20
- ▶ GEÇİŞ DÖNEMİ (11 - 12. YÜZYIL)
TÜRK EDEBİYATI..... 23
- ▶ HALK ŞİİRİ..... 26
- ▶ DİVAN ŞİİRİ..... 29
- ▶ İSİM TAMLAMASI..... 33

4. ÜNİTE: DESTAN / EFSANE

- ▶ TÜRK VE DÜNYA EDEBİYATINDA DESTAN..... 35
- ▶ TÜRK EDEBİYATINDA DESTAN..... 37
- ▶ TÜRK EDEBİYATINDA EFSANE..... 39
- ▶ SIFAT TAMLAMASI..... 41

5. ÜNİTE: ROMAN

- ▶ ROMAN - TÜRK EDEBİYATINDA ROMAN..... 43
- ▶ TÜRK EDEBİYATINDA ROMAN..... 45
- ▶ CÜMLE ÇEŞİTLERİ..... 49

6. ÜNİTE: TİYATRO

- ▶ GELENEKSEL TÜRK TİYATROSU..... 51
- ▶ TÜRK EDEBİYATINDA GELENEKSEL
VE MODERN TİYATRO..... 53

7. ÜNİTE: ANI (HATIRA)

- ▶ ANI TÜRÜNÜN ÖZELLİKLERİ -
TÜRK EDEBİYATINDA ANI..... 55

8. ÜNİTE: HABER METNİ

- ▶ HABER METNİ..... 58

9. ÜNİTE: GEZİ YAZISI

- ▶ DİVAN EDEBİYATINDA GEZİ YAZISI -
CUMHURİYET DÖNEMİ GEZİ YAZISI..... 61

- ▶ CEVAP ANAHTARI..... 64

1 Edebiyat tarihinin; medeniyet, düşünce ve kültür tarihi ile de yakından ilgisi vardır. Herhangi bir düşünüş biçiminin, inanışın veya toplum hayatında görülen bir yeniliğin edebiyatın malzemesi olmaması düşünülemez. Telgrafın toplum hayatına girmesiyle;

Telgrafın tellerine kuşlar mı konar?

İnsan sevdiğine yarım böyle mi yanar?

türküsu söylenmiştir. Aynı şekilde Osmanlı Devleti'nin son döneminde gündelik hayata dahil olan ve daha çok savaş yıllarında asker sevkiyatında yararlanan tren;

Kara tren koy da gel,

Askerini say da gel.

biçiminde türkülere konu olmuştur.

Bu parçada;

I. edebiyat - din,

II. edebiyat - teknoloji,

III. edebiyat - tarih

ilişkisinden hangilerine değinilmiştir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

2

- I. Dede Korkut Hikâyeleri Oğuz boylarının hayatını, savaşlarını ve bütün günlük yaşamını iletmekte; hikâyelerde iyilik, kötülük, öğüt, nasihat ve hayat görüşü gibi konuları içeren uyaklı ve sanatlı söyleyişler yer almaktadır.
- II. Osmanlı, Osman Gazi'nin dedesinden aldığı öğütlerle başlar ve Osman Gazi'nin yaşamından, başından geçen olaylardan, tefurlarla yaşadığı sorunlardan bahseder.
- III. Suyu Arayan Adam adlı eserde; Rusya'daki Sovyet Devrimi'ne, Azerbaycan'daki sosyalist hareketlere, Asya'daki Galiyevçiliğe, Sovyetler'deki Lenin ve Stalin dönemleri arasındaki farka değinilmektedir.
- IV. Uygurlardan kalan öykülerde, Buda'nın başından geçen olaylar ve Buda'nın vaazları ön plana çıkmıştır.
- V. Battalname, 8. yüzyılda Emevi-Bizans savaşlarında ün kazanan Arap komutan Battal Gazi'nin efsanevi yaşamı ve kahramanlıklarını anlatan halk öyküsüdür.

Yukarıdaki cümlelerin hangisi edebiyatın din ile ilişkisini gösteren bir açıklama içermektedir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

3

I. METİN

ŞEHZADE MUSTAFÂ'YA MERSİYE

Meded meded bu cihânın yıkıldı bir yanı
Ecel celâlileri aldı Mustafâ Han'ı

Tahındı mihr-i cemâli bozuldu erkânı
Vebâle koydular âl ile Âl-i Osmân'ı

Geçerler idi geçende o merd-i meydânı
Felek o cânibe döndürdü şâh-ı devrânı

Yalancının kuru bühtânı buğz-ı pinhânı
Akıtdı yaşımızı yaktı nâr-ı hicrânı

Taşlıcalı Yahya

II. METİN

BURA HİROŞİMA'DIR

Sarı bir ışıkla
Yeşil bir ışıkla
Kara bir ışıkla sessiz
Uçtu gövdeleri 245 bin kişinin.

90 bin yapıdan 62 bini artık masal,
Ötesi bir baca, bir duvar, bir direk.
Yalnız beş yapı ayakta
Ta içi kavruldu 245 bin kişinin.

Bura Hiroşimadır, bu ilk atom bombasıdır,
Resmi çıktı
Kulelerin atlarını kamçılıyan arabacının, taşta toprağa,
Çınladı canı 245 bin kişinin.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

Bu edebi metinlerin ikisi de aşağıdaki bilim dallarından hangisi ile doğrudan ilişkilidir?

A) Coğrafya

B) Tarih

C) Felsefe

D) Din

E) Dil bilimi

4

Çalışmanın Adı: Hangisiyle İlişkili?

Edebiyatın tarih ve din ile ilişkisini ortaya koyan ifadeleri bularak metnin altındaki ilgili bölmelere yazınız.

ORHUN ABİDELERİ

(...)

Önce Kırgız kağanını balbal olarak diktim. Türk milletinin adı sanı yok olmasın diye, babam kağanı, annem hatunu yükseltmiş olan Tanrı, il veren Tanrı, Türk milletinin adı sanı yok olmasın diye, kendimi o Tanrı kağan oturttu tabii.

(...)

Küçük kardeşim Kül Tigin vefat etti. Kendim düşünceye daldım. Görür gözüm görmez gibi, bilir aklım bilmez gibi oldu. Kendim düşünceye daldım. Zamanı Tanrı yaşar. İnsanoğlu hep ölmek için türemiş.

(...)

*Muharrem Ergin, Orhun Abideleri***TARİH**

.....

DİN

.....

I. Kırgız kağanı

III. Türk milleti

V. İl veren Tanrı

II. Tanrı oturttu

IV. Kül Tigin

VI. Zamanı Tanrı yaşar

Bu çalışmada yukarıdaki ifadelerden hangileri "DİN" kutucuğuna yazılmalıdır?

A) I, II ve VI

B) II, V ve VI

C) I, III ve IV

D) II, III ve V

E) II, IV ve VI

5

Günümüz Türkçesiyle Uygur Dönemi'ne Ait Metinlerden Bir Bölüm:

Kendisinin yapacağı bütün işleri yapmış bitirmiş,
 En sonunda Nirvana'yı bulmaya niyet etmiş
 İyilikle gitmiş azizler, eziyet çekenler için
 Sayısız çok devir ve zamanlar içinde önümüzde tutalım.

Günümüz Türkçesiyle Kutadgu Bilig'den Bir Bölüm:

Bu dört sahabe benim için dört unsur gibidir, unurlar
 denkleşirse gerçek hayat vücuda gelir.
 Ey Rabbim, sen bunlara benden sonsuz selamları,
 devamlı olarak ulaştır.
 Onları daima benden razı et, ulu günde onları bana
 şefaatçi kıl.

Bu edebî metinler, edebiyatın hangi bilim dalıyla doğrudan ilgisini göstermektedir?

A) Tarih

B) Sosyoloji

C) Din

D) Felsefe

E) Psikoloji

6

Tanrı gibi gökte olmuş Türk Bilge Kağanı, bu zamanda oturdum. Sözümü tamamıyla işit. Bilhassa küçük kardeş yeğenim, oğlum, bütün soyum, milletim, güneydeki şad-pıt beyleri, kuzeydeki tarkat, buyruk beyleri. Otuz Tatar... Dokuz Oğuz beyleri, milleti! Bu sözümü iyice işit, adama-kıllı dinle: Doğuda gündoğusuna, güneyde gün ortasına, batıda gün batısına, kuzeyde gece ortasına kadar, onun içindeki millet hep bana tabidir. Bunca milleti hep düzene soktum. O şimdi kötü değildir. Türk kağanı Ötüken ormanında otursa ilde sıkıntı yoktur.

Göktürk Abideleri'nden alınan yukarıdaki parçayla ilgili olarak;

I. Türk milletine hitap edilmektedir.

II. Didaktik özellikler söz konusudur.

III. Dini özellikler ve inanç kavramını açıklamayı amaçlamıştır.

IV. Siyasetname türüne özgü nitelikler görülmektedir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) I ve II

B) II ve III

C) III ve IV

D) I, II ve III

E) I, II ve IV

1 İSLAMİYET'İN ETKİSİYLE GELİŞEN TÜRK EDEBİYATI

I KAYNAKLARI

.....

II İLK ÖRNEKLERİ (GEÇİŞ DÖNEMİ ESERLERİ)

◆ Kutadgu Bilig ◆ Atabetü'l-Hakâyık
◆ Dîvânu Lugâti't-Türk ◆ Divân-ı Hikmet

III SINIFLANDIRMASI

1. Divan Edebiyatı 2. Halk Edebiyatı

Bu şemada I numaralı kutucuğa aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Kur'an-ı Kerim ve hadisler
B) İran ve Arap Edebiyatı
C) Tefsir, akaid, fıkıh, kelim, siyer gibi bilim dalları
D) Tasavvuf
E) Gök Tanrı inancı ve şamanlar

2

İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatı (Yazılı Dönem)	D / Y
Kök Türk Yazıtları'nın en ünlüleri Bilge Kağan, Kül Tigin ve Vezir Tonyukuk adına dikilenlerdir.	
Uygurlar, Kök Türklerden sonra bengütaş geleneğini devam ettirmişlerdir.	
Kök Türk edebiyatında Maniheizmle ilgili eserler yazılmıştır ve bunların çoğu şiir türündedir.	
Uygurların Buda'nın hayatını, menkıbelerini anlatan düzyazı eserleri ve çeşitli din kitapları vardır.	

Tablodaki yargılardan doğru olanlara (D), yanlış olanlara (Y) yazıldığında doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

- A)

Y
D
Y
D

 B)

D
D
Y
D

 C)

D
D
D
Y

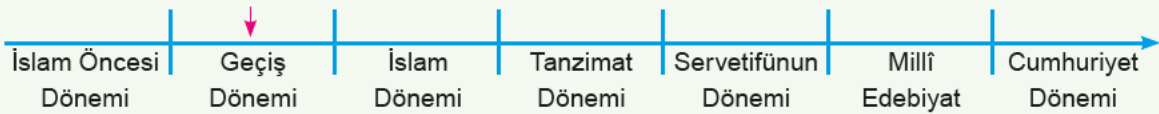
 D)

Y
D
D
Y

 E)

D
Y
Y
D

3 Aşağıda Türk edebiyatının dönemlerini gösteren bir kronoloji çizelgesi verilmiştir.

Bu kronoloji çizelgesinde ok işareti (↓) ile gösterilen yere aşağıdaki şiirlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Könglüm için örtledi
Bütmiş başıg kartadı
Keçmiş ödüg irtedi
Tün kün keçip irtelür
- B) Gök mavi mavi gülümsüyordu
Yeşil yeşil dallar arasından
Altın sesi birdenbire sordu
"Ne haber eski aşk yarasından?"
- C) Kan aglasın bu dîde-i dür-bârım aglasın
Ansın benim o yâr-ı vefa-dârım aglasın
Çeşm ü dehân u ârız u ruhsârım aglasın
Başdan başa bu cism-i siyeh-kârım aglasın
- D) Bu Kün Togdı ilig tidim söz başı
Yörügün ayayın ay edgü kişi
Basa aydım emdi bu Ay Toldını
Aningdin yaruyur iduk kut küni
- E) Sıdk ile terk edelim her emeli her hevesi,
Kıralım hâil ise azmimize ten kafesi;
İnedikçe eleminden vatanın her nefesi,
Gelin imdada diyor, bak budur Allah sesil

4 Türk edebiyatının farklı dönemlerine ait aşağıdaki metinlerden hangisinde din -edebiyat ilişkisinden söz edilemez?

- A) Ol hümayun bahtı ol kadri yüce
Ümmühanın evine vardı gece
Anda iken nagehan ol yüzü ak
Cennete var dedi Cebrail Hak
- B) Kendi gitti, ismi bile kalmadı yadigar.
Yalnız şu beyit kaldı,
Kahve ocağında, el yazısıyla:
"Ölüm Allah'ın emri, ayrılık olmasaydı."
- C) Yürün aslanlarım savaş edelim
Buna kavga derler bey ne paşa ne
Haykırıp haykırıp kelle keselim
Seyreyleyin eli ayağı şaşana
- D) Cehennem olsa gelen göğsümüzde söndürürüz;
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz.
Düşer mi tek taşı, sandın, harîm-i namusun?
Meğer ki harbe giren son nefer şehit olsun!
- E) Namaz, oruç, tövbe ile varanlara
Hak yoluna girip ayak koyanlara
Bu tövbeyle ahirete varanlara
Bağışlanmış kullar ile sohbeti var

5

1. Sengden dil kem mi yâ seng-i siyahı la'l eder
Afitab-ı feyz bahşa-yı bülend ahter mi yok
Niçin ebkâr-i mâ'ani beslemez erbâb-i nazm
Yoksa Yahya gibi üstad-i sühânperver mi yok
2. Düşman geldi tabur tabur dizildi
Alnımıza kara yazı yazıldı
Delik demir çıktı mertlik bozuldu
Eğri kılıç kında paslanmalıdır

Yukarıda verilen şiirlerle ilgili olarak;

- I. 1. şiir divan edebiyatı şiir geleneğini örnekendirirken
2. şiir halk edebiyatı şiir geleneğini örnekendirmektedir.
- II. 1. şiir aruz ölçüsüyle 2. şiir hece ölçüsüyle söylenmiştir.
- III. Her iki şiir de İslamiyet öncesi döneme aittir.
- IV. 1. şiir yüksek zümreye hitap eden bir tarzda yazılmışken 2. şiir halka hitap etmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I, II ve III E) I, II ve IV

6 Öğretmen İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatı Dönemi ürünlerini anlatırken öğrencilerden o döneme ait nazım türlerini söylemelerini ve bu türlerle ilgili bilgiler vermelerini istemiştir.

Buna göre;

Esra: Aşk, kahramanlık, doğa sevgisi temalarının işlendiği; hece ölçüsü ve dörtlüklerle kurulan şiirlere koşma denir. Bu şiirler lirik, epik, pastoral özellikler gösterir. Kaşgarlı Mahmut'un Dîvânu Lugâti't-Türk adlı eserinde halk ağzından derlenmiş koşma örnekleri bulunmaktadır.

Akın: Sevilen, sayılan kişilerin ölümünün ardından düzenlenen yuğ törenlerinde ozan, kam, baksı veya şaman adı verilen şairler tarafından kopuz eşliğinde, ritim ve ezgiyle söylenen şiirlere sagu denir. Bu şiirler de tıpkı koşuklar gibi hece ölçüsü ve dörtlüklerle söylenmiştir. Kaşgarlı Mahmut'un Dîvânu Lugâti't-Türk adlı eserinde yer alan ve halkın ağzından derlenmiş olan Alp Er Tunga Sagusu bu türün en güzel örneğidir.

Asya: Milletlerin tarihinde iz bırakmış olayların efsanevi ve mitolojik unsurlarla harmanlanmasıyla oluşturulmuş millî karakter taşıyan uzun manzum eserlere destan denir. Destanlar epik özellikler gösterir.

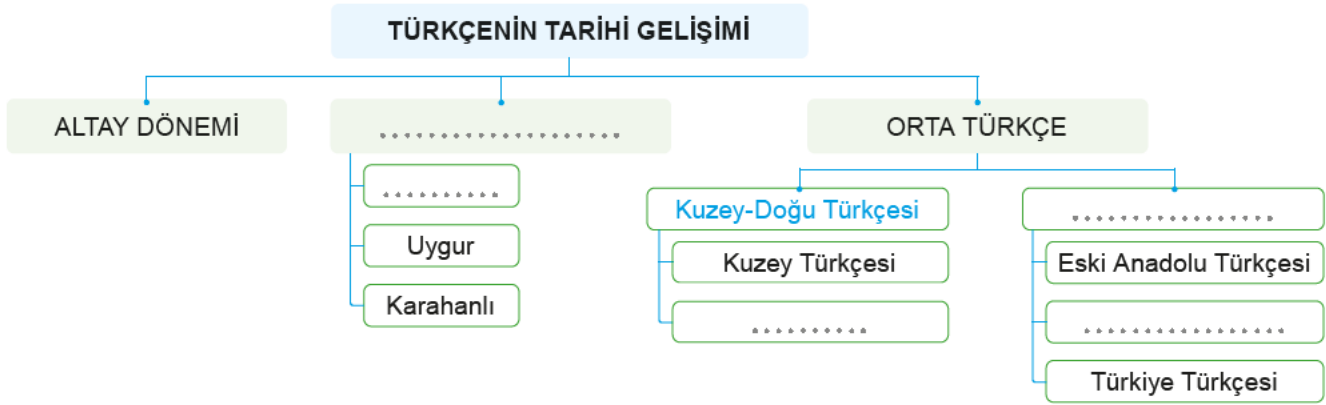
Emre: Atasözünün İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatı'ndaki karşılığına sav denir. Bazı savlar düzyazı cümlesi özelliği taşıırken bazı savların uyaklı olduğu görülmektedir.

yukarıdaki öğrencilerden hangileri yanlış cevap vermiştir?

- A) Yalnız Esra B) Yalnız Emre C) Esra ve Emre D) Asya ve Esra E) Akın ve Emre

1 Aşağıda Türkçenin tarihi gelişimini gösteren bir bilgi haritası verilmiştir.

Bu bilgi haritasında boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Doğu Türkçesi

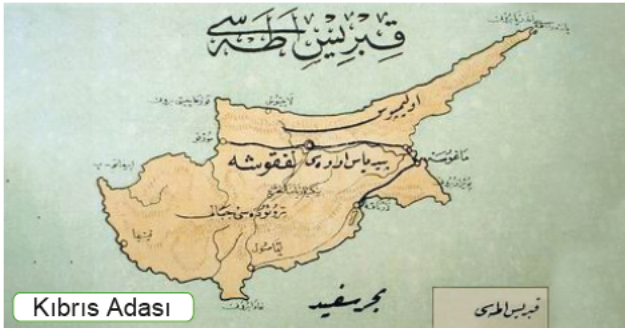
B) Anadolu Türkçesi

C) Osmanlı Türkçesi

D) Kök Türk

E) Eski Türkçe

2

Haritalarda kullanılan alfabeler dikkate alınırsa bu haritaların hangi Türk devleti döneminde hazırlanıp kullanıldığı söylenebilir?

- A) Uygur Devleti
B) Kırgızistan
C) Göktürk Devleti
D) Türkiye Cumhuriyeti
E) Osmanlı İmparatorluğu

3

1. Orhun Alfabeti	3. Arap Alfabeti
2. Uygur Alfabeti	4. Latin Alfabeti

Ahmet: 1925 yılında ilk olarak Azeri Türkleri tarafından kullanılmıştır. 1 Kasım 1928'de kabul edilen "Harf İnkılabı" ile ülkemizde kullanılmaya başlanmıştır. Bu alfabede 21 sessiz, 8 sesli harf bulunmaktadır.

Selim: 18 adet işaret ve sembolden meydana gelmiştir. Alfabe 4'ü sesli 14'ü sessiz harften oluşmaktadır. Harfler sağdan sola ve birbirine bitişik olacak şekilde yazılır.

Berna: Hunlar, Kök Türkler ve diğer Türk kavimleri tarafından kullanılmıştır. Alfabede bulunan 38 harften 4'ü ünlü, 8'i bitişik, 26'sı ise ünsüz harftir. Bu yazı dilinde yazılmış en önemli eser "Kök Türk Kitabeleri"dir.

Sevil: Toplam 28 harften oluşur. Sağdan sola doğru yazılan alfabede 3 tane sesli harf bulunmaktadır. Harfler kelimelerin başında, ortasında ve sonunda farklı şekillerde yazılır. Bazı harfler sonraki harflerle birleşmez.

Numaralanmış alfabelerle öğrencilerin verdiği bilgiler hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	1	2	3	4
A)	Berna	Sevil	Selim	Ahmet
B)	Selim	Berna	Sevil	Ahmet
C)	Selim	Berna	Ahmet	Sevil
D)	Berna	Selim	Ahmet	Sevil
E)	Berna	Selim	Sevil	Ahmet

4

Türkler, XI. yüzyılın başlarından itibaren Anadolu'ya göç etmeye başlamışlardır. Bu göçler sonucunda Türkler XIII. yüzyılda batıda Anadolu'ya, kuzeyde Karadeniz'in kuzeyi ve batısına kadar yayılmışlardır. Yerleştikleri bölge halkının ağız ile eserler yazma sonucu Türkçe çeşitlenmiştir. Türkçe, yayıldığı bölgelere göre Kuzey-Doğu Türkçesi ve Batı Türkçesi olmak üzere iki kola ayrılmıştır. Kuzey-Doğu Türkçesi, Eski Türkçenin bir devamı olarak XIII ve XIV. yüzyıllarda Orta Asya ile Hazar Denizi'nin kuzeyindeki Türkler arasında kullanılmıştır.

Yukarıdaki parçadan hareketle;

- I. Türkçede XI. yüzyıla kadar tek bir yazı dili kullanılmıştır.
- II. Siyasi olaylar dil ve edebiyatı etkileyebilmektedir.
- III. Türkçede çeşitli dillerden bazı sözcükler yer almaktadır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

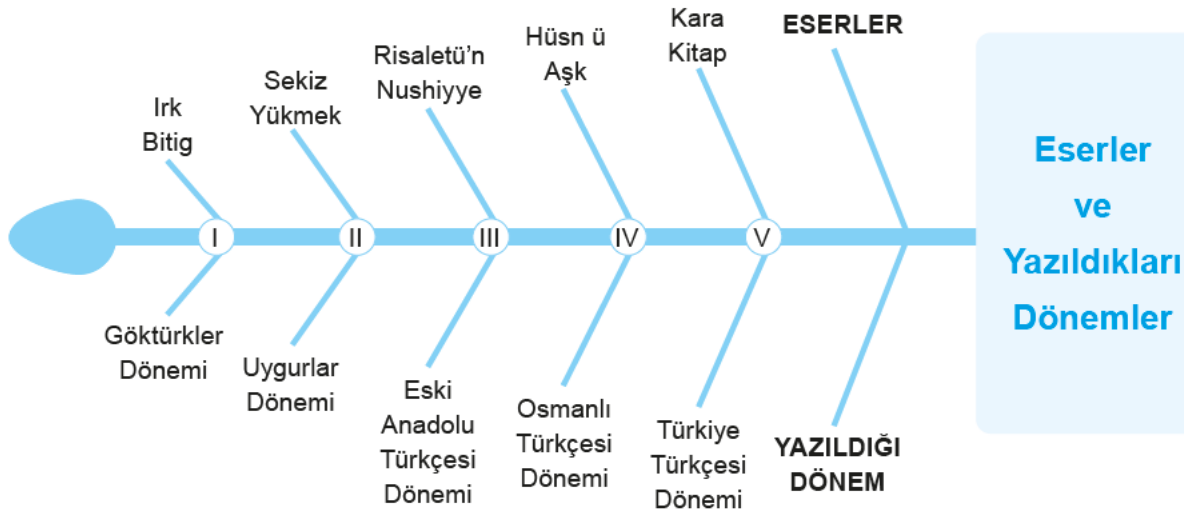
5

Türkler tarih boyunca Kök Türk, Uygur, Arap, Kiril ve Latin alfabelerini kullanmışlardır. Bu alfabeler harf sayıları, harfleri gösteren semboller, yazılış stilleri bakımından birbirinden biçimsel olarak ayrılabilir bir yazıma sahiptir.

Buna göre aşağıdaki harflerden hangisinin Türklerin tarih boyunca kullandığı alfabelerden birine ait olduğu söylenemez?

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)

6

Balık kılıçığı diyagramında numaralandırılan bilgilerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Aşağıdakilerin hangisinde yukarıda belirtilen kurala aykırı bir kullanım söz konusudur?

- A) BDDK'nin aldığı kararlar Türkiye'de tasarruf sahiplerinin haklarını korumaya yöneliktir.
 B) ABD'nde yapılan açıklamalar tüm yurttaki tepkiyle karşılandı.
 C) TRT'nin yeni vizyonu oldukça beğeni topladı.
 D) RTÜK'ün bazı kanallara verdiği yayın durdurma cezaları yarın başlıyor.
 E) TÜBİTAK'ın çalışmaları sayesinde birçok yenilik hayatımızı kolaylaştırdı.

Bu afişte numaralanmış yerlerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 3 **Taş Devri:** Taş devri ilk insandan başlayarak Tunç ve Demir çağlarına kadar süren dönemdir. Taş devri dönemlerine ait bulgularda; çakmak taşı, insan kemikleri bulunmuştur. Taş devri üç ara dönemden oluşmaktadır.

Eski Taş Devri (Paleolitik): Paleolitik Çağ, insanların yer yüzünde yaşamaya başlamalarından yaklaşık

10.000 yıl öncesine dayanmaktadır. Anadolu ve Trakya

bölgelerinde bilinen birkaç eski taş devrine ait kalıntılar bulunmuştur. Bu kalıntılar; Yarımburgaz, Karain, Beldibi'dir.

Orta Taş Devri (Mezolitik): Bu dönem, taşların yontularak bir takım araç ve gereçlerin elde edildiği bir dönemdir.

Orta Taş Devri'ne ait kalıntılara baktığımızda; Antalya - Beldibi Mağarası, Tekke Köy gibi yerler dikkat çeker.

Yeni Taş Devri (Neolitik): Bu çağ insan oğlunun dünyayı

tanıyarak doğaya hükmetmesinin başlangıç dönemidir. Tarımın başlamasıyla insanlar yerleşik hayata geçmiştir.

Parçada numaralandırılan sözcüklerden hangilerinin yazımında bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) Yalnız III
 D) II ve IV E) IV ve V

- 4
- I Balıkesir'in Ayvalık İlçesi'nden tekneyle Yunanistan'ın Midilli Adası'na kaçmaya çalışan mültecilere operasyon düzenlendi.
- II Tatar; hükümetin, Kıbrıs konusunda ekonomik, siyasal ve diğer konularda KKTC'ye hizmet için gece gündüz çalışacağını söyledi.
- III TDK'nin yeni açıklamaları en çok Türkçe Öğretmenleri'nin ilgisini çekti.
- IV Yüksek Seçim Kurulu tarafından 31 marttaki seçimlerin iptaline karar verilen ilçelerde yarın sandıklar kurulacak.

Numaralı cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I ve II B) I, II ve IV C) II ve IV
 D) I, III ve IV E) II, III ve IV

5

- ◆ Bağlaç olan “da/ de” kendisinden önceki sözcükten ayrı yazılırken ek olan “-da/-de” kendisinden önceki sözcüğe bitişik yazılır.
- ◆ Kalıplaşmış sıfat tamlamaları bitişik yazılır.

Buna göre;

(I) Babası eski Tophane kavaslarından olan Râkım Efendi, fakir bir ailedendir. (II) Bir yaşında yetim kalınca annesi ve Fedayi adlı dadısı tarafından büyütülür. (III) On altı yaşın da Hariciye Kalemine giren Râkım Efendi, kendi kendisini yetiştirir. (IV) Fransızca ve Farsça öğrenen, zamanın bilimlerine az çok vâkıf olan Râkım Efendi, öğretmenlik yapar. (V) Bir kaç yıl içinde aylık gelirini artırıncı kalemden ayrılır.

numaralı cümlelerin hangilerinde yukarıda verilen kurallara uyulmamıştır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve V D) II ve IV E) IV ve V

6

- ◆ Düşünce, hayat tarzı, politika, ülkeler topluluğu anlamında kullanılan “doğu” ve “batı” sözcükleri büyük harfle başlar ve bu ifadelere gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılır.
- ◆ Saray, köşk, han, kale, anıt gibi yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar ve bu adlara gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılır.
- ◆ Kurum, kuruluş, kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar ve bu sözcüklere getirilen ekler kesme işareti ile ayrılmaz.
- ◆ Büyük harflerle yapılan kısaltmalara ek getirileceği zaman kısaltmanın okunuşu dikkate alınır ve getirilen ek kesme işaretiyle ayrılır. Ayrıca harfler arasına nokta konmaz.
- ◆ Özel isim veya unvan olan bir kelime birkaç harfle kısaltılıyorsa yalnız ilk harfi büyük olur ve kısaltmanın sonuna nokta konur.

Buna göre aşağıdaki afişlerin hangisinde yukarıda verilen kurallardan herhangi birine uymayan kullanım vardır?

A) MALABADİ
KÖPRÜSÜ'NE
YOLCULUK

Artuklular Dönemi'nden kalma bir tarih için yola çıkma vakti!

B) ŞİFA ECZANESİ

Bütün sağlık sorunlarınız Şifa Eczanesinde çözülür.

C) DOĞU'DAN BATI YA BÜTÜN
ÜLKE EL ELE

Birlik ve beraberliğin sembolü olsun bugün!

1 Eylül Dünya Barış Günü

D) HEM SÖYLE HEM DİNLE

TRT'nin yeni heyecanı, yeni çizgisi...
Prof. Dr. Şengül Gülmen'in sunuculuğunda..

E) TOPLUM VE SAĞLIK SEMİNERİ
Yükseköğretimde Etkilesimli Yöntemlerin Kullanımı

Konuşmacılar
Prof. Dr. Elif İkbal EROĞLU
Dr. Muhammet BOZKURT

Tarih: 08 Mayıs 2020
Saat: 11.00
Yer: Nurettin Ardıçoğlu Kültür ve Sanat Merkezi

1 Bu bilmecede güzel olan nedir? Yalın bir tablo oluşu mu? Alışılmışın hilâfına “kırmızı ağaç” söyleyişi mi? “Güvercin” kelimesindeki yumuşak çağrışımlar mı? Cevabı bulmak için, söz konusu unsurlar arasındaki gizli ilişkiyi keşfetmeye çalışırken his dünyamıza hücum eden hayaller mi güzelleştiriyor yoksa? Belki bunların hepsi birden insanda değişik bir etki bırakıyor. Cevabına bakıyorsunuz: ağız, diş.

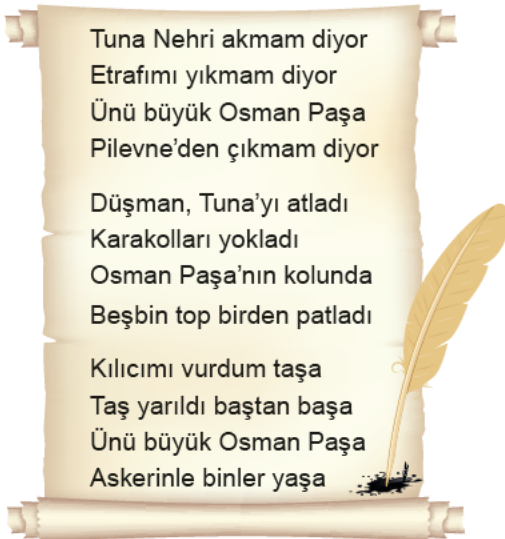
Bu metin;

Bu bilmecede güzel olan nedir? Yalın bir tablo oluşu mu (I) alışılmışın hilâfına “kırmızı ağaç” söyleyişi mi (II) “güvercin” kelimesindeki yumuşak çağrışımlar mı? Cevabı bulmak için, söz konusu unsurlar arasındaki gizli ilişkiyi keşfetmeye çalışırken his dünyamıza hücum eden hayaller mi güzelleştiriyor yoksa? Belki bunların hepsi birden insanda değişik bir etki bırakıyor. Cevabına bakıyorsunuz: ağız, diş.

biçiminde yazıldığında numaralanmış yerlere getirilmesi gereken noktalama işareti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Virgül (,) B) İki nokta (:)
C) Noktalı virgül (;)
D) Tırnak işareti ("") E) Kısa çizgi (-)

2

Bu şiirde yapılan yazım yanlışları aşağıdakilerin hangisi ile ilgilidir?

- A) Büyük harflerin yazımı
B) Sayıların yazımı
C) Birleşik sözcüklerin yazımı
D) Özel isimlere getirilen eklerin yazımı
E) “ile” bağlacının yazımı

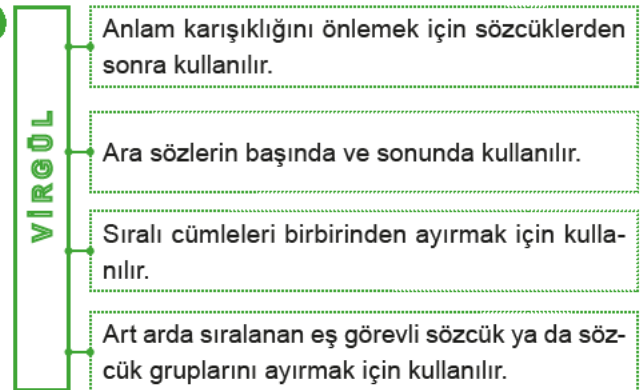
3

- ◆ Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneleri belirtmek için konur.
- ◆ Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna konur.
- ◆ Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde kullanılır.
- ◆ Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki kuralardan herhangi birine uygun bir noktalama işareti kullanılmamıştır?

- A) İsteseymiş bir günde bitirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).
- B) Alper, o dar ve patika yollardan geçip yıllar önce terk ettiği memleketine özlem dolu bir şekilde dönüyordu.
- C) Kendimi takdim edeyim: Okul müdürüyüm.
- D) Saksıya gül, menekşe, papatya; bahçeye domates, biber, patlıcan ektik.
- E) Boyalarla oynamış, boyaları yüzüne gözüne bulaştırmıştı.

4

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül belirtilen özelliklerin dışında kullanılmıştır?

- A) Mahallemizin muhtarı, eksik olmasın, beni hep sorar.
- B) Hava aydınlanmak üzereydi, sokakta hâlâ hiç kimse yoktu.
- C) Yaşlı, adama öfkeyle baktı.
- D) Aç karnına okula giderek hiç de iyi etmiyorsun, dedi.
- E) Gülşah Hanım'ın ahşap, iki katlı, altı odalı ve tatlı mı tatlı bir konağı vardı.

5 Aşağıda bir sınıftaki öğrencilerin yaptığı noktalama hatalarının yüzdelik oranları verilmiştir.

%50	1923'te cumhuriyetin ilanıyla tiyatro, uygarlığın vazgeçilmez gereği olarak görülmüş; özellikle İstanbul'da siyasi, ekonomik ve fikri hareketlere bağlı bir gelişim göstermiştir.
%30	Sabahattin Ali'de inanılmaz bir gözlem gücü, inanılmaz bir bellek var: Romanlarında sosyal konulara eğilmiş ve gerçekçi bir üslup kullanmıştır.
%15	Bu oyunla ilgili yazarın, bir anısı şöyledir: Bernard Shaw, Pugmalion oyununun galası için...
%5	Çocukluğundan beridir aldığı bu güzel aile terbiyesi (?) şimdi bu şımarıklıklarının sebebiydi.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde, %30'luk dilimde yanlış kullanılan noktalama işaretinden kaynaklanan bir hata yapılmıştır?

- A) Bu dönemde divan şiirinin şekil özelliklerine bağlı kalmışlar: Konu, tema ve kavramlarda, köklü değişiklikler yapmışlardır.
- B) Asıl konuşan Hasandı, altı aydan beri susan Hasan...
- C) Tekrar okula girip sonunda da kaptan olmak ister miydin?
- D) Kim duysa şaşırıyor, bu eylülde on ikiyi bitiriyorum halbuki.
- E) Sait Faik'in, eserleri arasında Semaver, Sarnıç, Lüzumsuz Adam da vardır.

6 Aşağıda sembollerle belirtilen bazı noktalama işaretleri ve bu noktalama işaretlerinin kullanım alanları karışık olarak verilmiştir.

 Yumurtlayarak çoğalan canlılardan bazılarını sayayım: kuş, yılan, kaplumbağa...	 Ya haber alınırsa... Mahkemeye gidersek.	
 Kenan; Ahmet, Mehmet ve Veli'den önce buraya geldi.	 Bazı kısaltmalardan sonra konur.	
 Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur.	 Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.	
 İki'den fazla eş değer öğeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznenin sonra konur.	 Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur.	
 Sonunda Alb. Salih ordunun başına geçti ve düşmana kök söktürdü.	 Hey, helal et bakayım, helal et!	

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde sembollerle belirtilen cümlelerdeki noktalama işareti ve kullanım alanı doğru eşleşmemektedir?

- A) ve
- B) ve
- C) ve
- D) ve
- E) ve

1

Dede Korkut

Duha Koca oğlu Deli Dumrul, bir kuru çayın üstüne köprü diker, geçenden de geçmeyenden de akçe alır. Bunun sebebini de erliğinin, yiğitliğinin yayılması olarak açıklar. Köprü üstünde birinin ölmesi üzerine Deli Dumrul, bu yiğidin canını alan Azrail'in gelip kendisiyle savaşmasını ister. Bu başkaldırı üzerine Allah, Azrail'i Deli Dumrul'un canını alması için yollar. Deli Dumrul, Azrail'i görür ancak onu bir türlü yakalayamaz ve Allah'ın birliğine iman eder. Bir can getirmesi şartıyla canı bağışlanacak olur. Annesi de babası da can vermeyi kabul etmez. Artık öleceğine inanan Deli Dumrul, karısıyla helalleşmeye gider. Karısının kendisi için canını vermeyi istemesi üzerine Allah'a "Ya ikimizin canını da al ya da ikimizi de yaşat." der. Allah, ikisine de yüz kırkar yıl ömür verir. Annesi ve babasının da canını alır.

Yukarıdaki parçadan hareketle Dede Korkut Hikâyeleri ile ilgili olarak;

- I. Olaylar olağanüstü özellikler gösterebilmektedir.
- II. Ailenin önemine dikkat çekilmiştir.
- III. Yiğitlik ve kahramanlık her şeyden önemlidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2

Gördü ki bir avcı dam kurmuş
Damına gazeller yüz urmuş
Bir ahu esir-i damı olmuş
Kan yaşı kara gözüne dolmuş
Boynu burulu, ayağı bağlı
Şehla gözü nemlü, canı dağlı...

Günümüz Türkçesiyle

Tuzak kurmuş bir avcı görmüş
Tuzağına ceylanlar uğramış.
Bir ceylan tuzağa tutulmuştu
Kara gözlerine kanlı yaşlar dolmuştu
Ayakları bağlıydı, boynu burulu
Şaşı olan gözleri nemli, canı yaralıydı

Bir mesneviden alınan yukarıdaki metinden hareketle mesnevinin içerik ve dil özellikleri ile ilgili olarak;

- I. Bir olayın kronolojik şekilde anlatımı söz konusudur.
- II. Beyitler halinde yazılmıştır.
- III. Şiire ve düzyazıya ait özellikler bir arada bulunur.
- IV. Beyitler arasında konu birliği yoktur.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) II, III ve IV
D) I, II ve III E) I, III ve IV

3

- I. Hz. Ali yanına iki bin sahabe alıp Mağrip elçisi ile birlikte yola çıkar. Mağrip memleketine yaklaştıklarında Vezir Şemun padişahı kandırarak sahabeleri kente sokmak istemez. Onların şehri almak için geldiklerini söyler. Ejderhayı öldürmeden şehre giremeyeceklerini söyler. Sahabeler kamp kurar...
- II. Beyaz taşlardan yapılmış kısa bir duvarın ötesindeki harabe vadiye kadar iniyordu. Bağın ortasındaki yıkık kulübenin kapısız girişinden bir ihtiyar çıktı. Saçı sakalı bembeyazdı. Kamburunu düzeltmek istiyormuş gibi gerindi. Elleri, ayakları titriyordu. Gök kadar boş, gök kadar sakin duran denize baktı, baktı.
- III. Dar kapısından başka aydınlık girecek hiçbir yeri olmayan dükkânında, tek başına, gece gündüz kıvılcımlar saçarak çalışan Koca Ali, tıpkı kafese konmuş terbiyeli bir aslanı andırıyordu. Uzun boylu, iri pençeli, kalın pazı, geniş omuzlu bir pehlivandı. On senedir bu karanlık içinde ham demirden dövdüğü kılıç namluları bütün Anadolu'da, bütün Rume- li'nde, serhat boylarında büyük bir nam kazanmıştı.
- IV. Güzel bir akşam vaktiydi. Yazı işlerinde memurluk yapan Ivan Dimitriç Çerviakov tiyatrodan önden ikinci sıradaki bir koltuğa oturmuş, dürbünle "Kornevil'in Çanları" adlı oyunu izliyordu. Adamın oturuşuna bakılırsa mutluluğun doruklarında olmalıydı. Derken, birdenbire...

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde hikâye kişinin fiziksel betimlemesine yer verilmiştir?

- A) I ve II B) II ve IV C) I ve III D) II ve III E) III ve IV

- 4 Sami Paşazade Sezai'nin "Küçük Şeyler" adlı hikâye kitabında yer alan "Hiç" hikâyesi hayat mücadelesine "zırhsız, silahsız yani zayıf bir bünye, hassas bir gönül"le girmiş yirmi yaşlarındaki bir gencin yaralanışının, hayallerinin kırılışının hikâyesidir. Tahsiline, yeteneğine uygun ortamlar bulamayan genç, Tanzimat romanlarındaki kahramanlar gibi babasıdır. Annesinin hastalığı bir süre hayatını alt üst eder. Hayat tecrübesinden yoksun genç, sabah akşam eve gitmek için bindiği vapurda karşılaştığı güzel bir genç kıza ilgi duymaya başlar. Bu genç kızın hep gülen yüzü onu yeni hayallere sevk eder. Bitip tükenmeyen hayaller... Sonunda bir karşılaşma ve konuşma anında kıza dikkatle bakınca acı gerçeği fark eder. Üst dudağı biraz kısa olan bu kızın tebessümü sade ona değil, "bütün aleme, bütün eşyaya" dır.

Bu parçadan hareketle Tanzimat Dönemi hikâyeleri ile ilgili;

- I. Eserler aracılığı ile bireyi eğitime ve toplumu düzeltme amacı gözetilmiştir.
- II. Olayların çoğunda rastlantılara dayanan aşklar yer alır ve kahramanlar çoğu zaman ilk görüşte âşık olurlar.
- III. Yanlış Batılılaşma konusu bu dönem hikâyelerinin merkezinde yer alır.
- IV. Kahramanlar çoğu zaman tek yönlüdür. İyiler tamamen iyi, kötüler de tamamen kötüdür.
- V. Eserlerde İstanbul dışında Anadolu ve Anadolu insanı da anlatılmaktadır.

yukarıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

OLAY	MEKÂN	ZAMAN	KİŞİ
İstanbul'da geçen olaylar, memleketin çeşitli köşelerinde her kesimden seçilmiş zorluklar içerisinde halkın yaşamı konu alınarak anlatılmıştır.	Bilinçli olarak ilk kez Anadolu dışına çıkılmaya başlanmış ve bu tutum millî edebiyat ana başlığı altında bir memleket edebiyatının gelişmesine de ortam hazırlamıştır.	Sanatçılar; yaşadıkları zamanla birlikte geçmiş zamanı ve şanlı tarihimizi de silmek ve millî duyguları pekiştirmek arzusunda olmuşlardır.	Karakterler; dış görünüşleriyle, biçim, çehre ve davranışlarıyla anlatılmıştır. Yerine göre kendi köşesine çekilmiş emekliler; yerine göre memurlar, çaresizlikten, yoksulluktan kıvranan köylüler olarak karşımıza çıkar.

Millî Edebiyat Dönemi hikâyelerinin yapı unsurlarıyla ilgili yukarıdaki açıklamalarda yapılan yanlışlıklar aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle düzeltilebilir?

	OLAY	MEKÂN	ZAMAN	KİŞİ
A)	"İstanbul'da" ifadesi yerine "Anadolu'da" yazılarak	"memleket edebiyatı" yerine "Türk edebiyatı" yazılarak	"silmek" yerine "yaşatmak" yazılarak	"Karakterler" yerine "Kişiler" yazılarak
B)	"her kesimden" yerine "bazı yörelerden" yazılarak	"memleket edebiyatı" yerine "Türk edebiyatı" yazılarak	"millî duyguları" yerine "toplumsal ilerlemeyi" yazılarak	"karşımıza çıkar." yerine "ele alınır." yazılarak
C)	"çeşitli köşelerinde" yerine "zengin semtlerinde" yazılarak	"Anadolu" yerine "İstanbul" yazılarak	"geçmiş zamanı ve" ifadesi silinerek	"dış görünüşleriyle" yerine "psikolojik özellikleriyle" yazılarak
D)	"İstanbul'da" ifadesi yerine "Anadolu'da" yazılarak	"Anadolu" yerine "İstanbul" yazılarak	"silmek" yerine "yaşatmak" yazılarak	"Karakterler" yerine "Tipler" yazılarak
E)	"her kesimden" yerine "aydın kesimden" yazılarak	"Anadolu" yerine "ülke sınırları" yazılarak	"silmek" yerine "yansıtma" yazılarak	"Karakterler" yerine "Kişiler" yazılarak

6 Aşağıda Tahir ile Zühre hikâyesinin olay örgüsü grafiği verilmiştir.

Bu grafikte boş bırakılan bölümlerde gerçekleşebilecek olaylar düşünülürse “?” ile belirtilen yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Zühre'nin annesinin büyü yaparak âşıkları ayırması
- B) Padişahın sözünde durmayarak âşıkların görüşmesini engellemesi
- C) Dadının Tahir ile Zühre'yi Zühre'nin odasında buluşturması
- D) Arap kölenin türlü düşmanlıklarla âşıkları ayırması
- E) Padişahın Tahir'i yakalatıp tekrardan zindana attırması

7 Güş etmiş idi o ser-güzeşti
Âteş yemi üzre mûm keşti

Çıkdı yolu üzre şimdi nâgâh
Ol kulzüm-i âteş-i ciger gâh

Mûmdan gemiler edip hüveydâ
Kılmış niçe dîv o bahri me'vâ

(Aşk, o ateş denizi üzerindeki mumdan gemiler hikâyesini duymuştur. Şimdi o ciğerler yakan ateş denizi ansızın yolunun üzerine çıktı. Çok sayıda dev, mumdan gemilere binmiş, o denizde seyrediyordu.)

Yukarıdaki dizelerde mesnevi nazım biçiminin;

- I. Her beytin mısraları kendi aralarında kafiyelidir.
- II. Aruz ölçüsünün kısa kalıpları kullanılır.
- III. Olay çevresinde oluşan edebi metinlerdir.
- IV. Öğretici yönü ağır basan, mensur bölümleri de olan nazım biçimleridir.

özelliklerinden hangileri yoktur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız IV
- E) III ve IV

8 Boğanın başını kesti. Oğuz beyleri gelip oğlanın başına toplandılar, “Aferin!” dediler. Dedem Korkut gelsin, bu oğlana ad koysun, beraberine alıp babasına varsın, babasından oğlana beylik istesin, taht alıversin dediler. Çağırdılar. Dedem Korkut gelir oldu. Oğlanı alıp babasına vardı. Dede Korkut oğlanın babasına söylemiş, görelim hanım ne söylemiş:

Hey Dirse Han beylik ver bu oğlana
Taht ver erdemlidir
Boynu uzun büyük cins at ver bu oğlana
Biner olsun hünerlidir
Ağıllardan on bin koyun ver bu oğlana
Etlik olsun erdemlidir

Parçadan hareketle Dede Korkut Hikâyeleri ile ilgili;

- I. Hikâye kahramanlarından biri de Dede Korkut'tur.
- II. Olağanüstü varlıklar ve olaylar anlatılmaktadır.
- III. Atlı göçebe yaşam kültürü anlatılmaktadır.

yukarıdakilerden hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

1

Fiilimsiler, fiil kök ya da gövdelerine getirilen fiilimsi ekleriyle türetilen sözcüklerdir.

Sıfat fiiller, fiil kök veya gövdelerine getirilen “-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş” ekleriyle oluşturulan fiilimsilerdir.

İsim-fiiller, fiil kök ya da gövdelerine getirilen “-ma, -ış, -mak” ekleriyle oluşturulan fiilimsilerdir.

Zarf-fiiller, fiil kök ya da gövdelerine getirilen “-ken, -alı, -asiye, -ıp, -arak, -dıkça, -madan, -maksızın, -dığında, -ınca, ...-r ...-maz, ...-a ...-a, -casına” ekleriyle oluşturulan fiillerdir.

- A: Tam bu sırada solundaki yolcu da inmek için şoföre seslenmişti. Araba durdu, solundaki indi. Solundakinden boşalan yere kaydı. Şoför onun iki buçukluğunu sağlama almıştı.
- B: Öbür felaketlere katlanıp ümit içinde yürüyor, kafileye yetişiyor, kafilenin önüne geçiyor, kafileyi geride bırakıyor ve tan ağarırken ay yıldızlı bir ıslak bayrak şekli küçük kasabaya varıyor.
- C: Balıkhanede hiç tutmayan, fiyat bile verilmeyen on beş dülger balığı; nazarımızda hâlâ canlı, ince zar gibi kanatlarıyla titreşiyordu. Biraz sonra işlerini bitirmiş olacaklar.
- D: Bozuk kaldırımların üzerinde buz tutmuş çamur parçalarını kırarak erkenden işe gidenler; mektep hocaları, celepler ve kasaplar fabrikanın önünde bir bekleyiş içindedirler.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında verilen metinlerle ilgili;

- I. A metninde, birden fazla fiilimsi vardır.
- II. B metninde, zarf-fiil türünde birden çok sözcük kullanılmıştır.
- III. C metninde, hem sıfat-fiile hem de isim-fiile yer verilmiştir.
- IV. D metninde, üç fiilimsi türünün de örneği vardır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) II, III ve IV E) I, II ve IV

2

Oğuz Atay, “Bir Bilim Adamının Romanı” adlı eserinde hocası Mustafa İnan’ın hayatını romanlaştırmıştır. Dolayısıyla bu eser, biyografik bir romandır. Romanda sıradan, fakir bir halk çocuğu olan Mustafa İnan’ın uluslararası tanınan bir bilim adamı olma sürecinde yaşadığı zorluklar ve bu zorluklara rağmen ahlak ve erdeminden hiçbir şey kaybetmemesi anlatılır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu parçada kullanılmayan fiilimsi türü kullanılmıştır?

- A) Eser, Mustafa İnan’ın şivesi ve görüntüsüyle çok benzeyen bir çocuğun Fen Fakültesine giriş sınavı sonuçlarını öğrenmek için beklediği bir kuyrukta başlar.
- B) Orta yaşlı bir adam çocuğun yanına gelir. Bilimle uğraştığı belli olan bu orta yaşlı adam, Mustafa İnan’dan bahseder çocuğa. Törende “Bilim Hizmet Ödülü” ölümünden dört yıl sonra Mustafa İnan’a verilecektir.
- C) 1971’de bilime verdiği hizmet dolayısıyla ödül alan Mustafa İnan, 24 Ağustos 1911’de Adana’da seyyar posta memuru olan Hüseyin Avni Bey’in oğludur. Ekonomik durumları pek parlak değildir.
- D) Mustafa’nın çocukluk yılları 1. Dünya Savaşı’na denk gelir ve Adana, Fransızlar tarafından işgal edilir. Bu tarihten itibaren ailenin ekonomik sıkıntıları artar.
- E) Mustafa bu sıkıntılar nedeniyle erken yaşta ağırbaşlı ve durgun bir kişiliğe sahip olur. İlerleyen yıllarda Mustafa ve annesi düşmandan kaçarak Konya’ya yerleşir.

Karikatürdeki “Kuzu Çevirme” söz grubundaki “Çevirme” sözcüğünde olduğu gibi fiilimsi ekini alan bazı sözcükler fiilimsi özelliğini yitirerek varlıklara kalıcı isim olur.

Aşağıdakilerin hangisinde böyle bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Ankara’da dün yağın kar sırasında oluşan kötü hava şartları sebebiyle tüm uçuşlar iptal edilmiş.
- B) Bu yıl yaşadıkları o güzel günlerin ardından anlattıklarınız inanılır gibi değil.
- C) Bu kazmayla kazarak istediğin derinlikte çukur açman saatlerini alır.
- D) Hastanenin kaç numaralı odasında yattığını bilmiyorsanız danışmaya sorun.
- E) Akşam yemeğinde yoğurt ile sarma olsa tadından yenmez.

5 Aşağıda verilen cümleleri uygun kutucuklarla eşleştiriniz.

- a - Meyveleri zamanında koparmak gerekir.
- b - Uçurtmayı uçurmaya çalıştı.
- c - Ninni söyleyen anneleri gizlice dinlesem.
- d - Çınar gölgesinde oturup şiir yazacaktık.

4 Eğitimli insanlar toplum içinde hemen fark edilir ve bu kişilerin hem topluma hem de kendilerine faydası

- I eğitimli insanlardan daha büyüktür. Vatandaşları iyi eğitilmiş
- II toplumlar her zaman dünya devletleri içinde söz sahibi olan ileri medeniyetteki toplumlardır. Kişi doğruyu
- III ve yanlış eğitim sayesinde öğrenir, bu sayede eksiklerini
- IV düzelterek daha başarılı olma yolunda ilerler.
- V

Bu parçada numaralandırılmış sözcüklerde yer alan fiilimsiler aşağıdakilerin hangisinde birlikte kullanılmıştır?

- A) Yaptıklarımız yapacaklarımızın teminatıdır, diyerek kendilerine çok güvendiklerini gösterdiler.
- B) Gecikeceğini bilseydim bu kadar hızlı hareket etmezdim.
- C) Çağımızın hastalığı olarak telefon birinci sırada yer alıyor.
- D) Bugün de kiralık ev aramaktan ayaklarımıza kara sular indi.
- E) Geleceğin umudu olan çocukları hayata hazırlama biz büyüklerin görevidir.

e - İnsan yaşlanınca anılarıyla yaşar.

f - Yaralı, hızlıca oradan uzaklaştı.

g - Emekli bir asker durmadan eskiyi anlatıyordu.

h - Yıllardır görmediğim yurduma gitsem.

I - İsim-Fiil	II - Sıfat-Fiil	III - Adlaşmış Sıfat	IV - Zarf-Fiil

Yukarıda verilen soruya öğrencilerin cevapları ve bu cevapları verme sıraları ile ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

- ◆ Ceyda 4. sırada cevap vermiştir.
- ◆ Deniz ve Erdem art arda cevap vermiştir.
- ◆ Ali ve Fatih’in sıraları art ardadır.
- ◆ Burcu ve Fatih’in sıraları art arda değildir.

Öğrencilerin Cevapları					
Erdem	Ali	Burcu	Ceyda	Fatih	Deniz
I - a, c	I - a, b	I - a	I - b, g	I - h	I - f
II - b, h	II - c, h	II - b, c	II - a, c	II - a, b, c	II - a, b, c
III - d, e	III - f	III - f, g	III - d, e, f	III - d, e, f	III - g, e, h
IV - g, f	IV - d, e, g	IV - h, d, e	IV - h	IV - g	IV - d

Yukarıda verilen bilgilere göre doğru cevabı veren kişi aşağıdaki sıraların hangilerinde olabilir?

- A) 1, 2 ve 4.
- B) 2, 5 ve 6.
- C) 3, 4 ve 6.
- D) 1, 3 ve 5.
- E) 2, 3 ve 6.

1 İslamiyet Öncesi Dönem'e ait aşağıdaki şiir parçalarından hangisinin diğerlerinden farklı bir temayı yansıttığı söylenebilir?

A) Öpkem kelip ogradım
Arslanlayu kökredim
Alplar başın togradım
Emdi meni kim tutar	(Öfkelenip dışarı çıktım
Arslan gibi kökredim
Yiğitler başını doğradım
Şimdi beni kim tutabilir)
B) Agdı bulut kükreyü
Yağmur tolu sekrüyi
Kalık anı ügriyü
Kańça barır belgüsüz	(Bulut gürleyerek yükseldi
Yağmur, dolu yağdı
Rüzgar önüne kattı
Nereye gider bilinmez)
C) Tokış içre urıştım
Uluğ birle karıştım
Tüküz atın yarıştım
Aydım emdi al Utar	(Savaşta vuruştum
Büyük ile karıştım
Alın akışmalı atla yarıştım
Ona "al Utar" dedim)
D) Teğre avıp eğrelim
Attın tüşüp yüğrelim
Arslanlayu kükrelim
Küçü anın kevalsün	(Düşmanı kuşatalım
Atlardan inip saldıralım
Arslanlar gibi kükreyelim
Düşmanın gücü gevşesin)
E) Kıkırıp atığ kemşelim
Kalkan süngün çomşalım
Kaynap yana yumşalım
Katğı yağı yavalsun	(Bağırarak atı sürelim
Kalkanla süngüyle vuruşalım
Kaynarak yumuşalım
Katı düşman yumşasın)

2

Kaklar kamug kölerdi
Taglar başı ilerdi
Ajun tını yılırdı
Tütü çeçek çerkeşür

Günümüz Türkçesiyle

(Kuru yerler hep gülerdi)
(Dağ başları göründü)
(Dünyanın soluğu ilindi)
(Türlü çiçekler sıralandı)

İslamiyet öncesi şiir örneklerinden olan yukarıdaki dörtlükten hareketle;

- Kafiye ve redife yer verilmiştir.
- Anlaşılabilirliği olumsuz etkilemeyen sanatlı söyleyiş hakimdir.
- Doğa devinim halinde yansıtılmıştır.
- İran edebiyatından Türk edebiyatına geçen bir nazım şekliinden alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) I, II ve III

3

KOŞUK

- Tabiat, aşk, savaş, güzellik, yiğitlik konularında söylenen şiirlerdir.
- Daha çok sığır ve şölen adı verilen törenlerde tambura eşliğinde söylenen şiirlerdir.
- Hece ölçüsü ve dörtlük nazım birimi kullanılır.
- Kafiyelenişi aaab/cccb/dddb şeklindedir.
- İçerik ve söyleyiş bakımından halk şiirinde ve divan şiirinde bazı nazım şekilleriyle benzerlik göstermektedir.

*Öpkem kelip ogradım
Arslanlayu kökredim
Alplar başın togradım
Emdi meni kim tutar*

Yukarıda verilen numaralandırılmış ifadelerden hangileri koşuk ile ilgili yanlış bir bilgi içermektedir?

- A) Yalnız II B) Yalnız V C) I ve II D) III ve IV E) III, IV ve V

4

<p>Begler atın argurup Kagdu anı turgurup Mangzi yüzü sargarup Körküm angar türtülür</p>	<p>Günümüz Türkçesiyle (<i>Beyler atlarını yoruyor</i> <i>Kaygı onları zayıflatıyor</i> <i>Benizleri yüzleri sararıp</i> <i>Safran sürülmüş gibi oluyor</i>)</p>
--	---

Aşağıda verilenlerden hangisi yukarıda verilen dördlüğün içerik ve söyleyiş olarak İslamiyet sonrası dönemdeki karşılığıdır?

A) Dökülür köpüklü sular yarından
Baharlar yaratır kışın karından
İçenler sihirli pınarlarından
Şöyle bir silkinir, ceylan olurlar	B) Şu dağlar olmasaydı
Çiçeği solmasaydı
Ölüm Allah'ın emri
Ayrılık olmasaydı	C) Benden selam olsun Bolu Beyi'ne
Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır
Ok gıcirtısından kalkan sesinden
Dağlar seda verip seslenmelidir
D) Canevimden vurdu felek neyleyim
Ben ağlarım çelik teller iniler
Ben almadım toprak aldı koynuna
Yarım diyen bülbül diller iniler	E) Böyle imiş bize Hakk'ın fermanı
Dertli olan arar bulur dermanı
Savrulacak kaldı gönül harmanı
Tersine estirdin yelimi felek	

5

- I. Koşuk, sığır törenlerinde ve şölen denilen ziyafet törenlerinde söylenirken sagu, yuğ denilen yas törenlerinde söylenmiştir.
- II. Koşuklar aşk, ayrılık, doğa sevgisi ve kahramanlık temalı şiirlerdir. Sagular ise ölen kişinin ölümünden duyulan üzüntünün dile getirildiği şiirlerdir.
- III. Koşukların nazım birimi dördlüktür ve hece ölçüsünün 7, 8 ve 11'li kalıpları ile oluşturulurlar. Sagularda da nazım birimi dördlüktür ancak hece ölçüsünün yalnızca 7'li kalıbı ile yazılırlar.
- IV. Koşuk ve sagular sözlü döneme ait eserlerdir ve bu şiir türlerine sadece Kaşgarlı Mahmut'un XI. yüzyılda Dîvânu Lugâti't Türk adlı eserinde rastlanılmıştır.

Bazı öğrencilerin koşuk ve sagu ile ilgili bilgilerin verildiği bu açıklamalarla ilgili değerlendirmeleri şöyledir:

Murat: I numaralı açıklamada herhangi bir bilgi yanlışlığı yoktur, yapılan karşılaştırma doğrudur.

Sema: II numaralı açıklama yanlıştır çünkü koşuklarda kahramanlık konularına yer verilmez.

Hüma: III numaralı açıklamada verilen bilgi doğrudur, doğru bir karşılaştırma yapılmıştır.

Suat: IV numaralı açıklama yanlıştır. Sözlü döneme ait olan koşuk ve sagu örneklerine sadece Dîvânu Lugâti't Türk adlı eserde rastlanılmamıştır, bu eserin dışında bazı yabancı kaynaklarda (Bizans, Çin kaynakları) da rastlanılmıştır.

Yukarıdaki kişilerden hangilerinin değerlendirmeleri doğrudur?

A) Murat ve Sema	B) Sema ve Suat	C) Murat ve Hüma
D) Hüma ve Suat	E) Murat ve Suat	

6, 7 ve 8 soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

Özgün Hâli	Günümüz Türkçesi
Yay yarupan ergüzi	<i>Bahar geldi</i>
Aktı akın munduzı	<i>Kar suları seller gibi aktı</i>
Toğdu yaruk yıldızı	<i>Tan yıldızı da doğdu</i>
Tingla sözüm külgüsüz	<i>Sözümü gülmeden dinle</i>
Agdı bulut kükreyü	<i>Bulut gürleyerek yükseldi</i>
Yağmur tolı sekrüyi	<i>Yağmur, dolu yağdı</i>
Kalık anı ügriyü	<i>Rüzgar önüne kattı</i>
Kança barır belgüsüz	<i>Nereye gider bilinmez</i>
Türlük çeçek yarıldı	<i>Rengarenk çiçekler açıldı</i>
Barçın yadım kerildi	<i>İpek yaygılar serildi</i>
Uçmak yeri körüldi	<i>Cennet yeri görüldü</i>
Tumluk yana kelgüsüz	<i>Soğuklar artık gelmez</i>

6 Bu dizelerle ilgili olarak;

- Hece ölçüsü ile yazılmıştır.
- Nazım birimi dördlüktür.
- Kafiye düzeni aaab'dir.
- Sosyal hayatla ilgili bilgi vermektedir.

numaralandırılmış çıkarımlardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve III B) II ve IV C) I, II ve III
D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

7 Verilen şiirin nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Koşuk B) Sagu C) Koşma
D) Türkü E) Şarkı

8 Yukarıda verilen şiirin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yiğitlik B) Savaş C) Aşk
D) Sevgili E) Tabiat

9 Aşağıda verilen şiir parçaları ele aldıkları temaya göre gruplandığında hangisi dışarıda kalır?

- A) Bilgiden vururum sözüme temel
Bilgiliye ey dost bağla gönül
- B) Anlayış ve bilgiye tercüman olan dildir.
İnsanı aydınlatan dilin kıymetini bil
- C) Bu dünya yılan gibidir, yılanı öldürmek gerekir
Yılan yumuşak görünür, içi zehir doludur
- D) Dil aslandır, bak, eşikte yatar
Ey ev sahibi dikkat et, sonra senin başını yer
- E) Kemikte ilik gibidir insana bilgi
İnsan zineti akıl, ilik kemiğinki

1

Görselde verilenlerden hareketle Dîvânu Lugâti't Türk ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Eser bir sözlük niteliğindedir.
- B) Türk boylarının dilleri ve Türk illeri hakkında bilgi verir.
- C) Dil bilincinin ürünüdür.
- D) Türk şiirindeki aruz ölçüsünü olgunluğa erdirmiştir.
- E) Türkçe ile ilgili yapısal olarak bilgi verdiği için gramer kitabı özelliği taşır.

2

I. Metin

DÎVÂN-I HİKMET

bu dünyâda yaratılan mahlûklarga
imdi bildim tiriglik (hem) bolmas irmiş
bu ölümning şerbetidür açığ şerbet
cümle âdem içmey andın kalmas irmiş

Cânım cüdâ bolganda tenim munda kalganda
Tahta üzre alganda ne kılgay min Hudâya

II. Metin

KOŞUK

Kurvi çuvaç kuruldı
Tugum tikip uruldı
Süsi otun uruldu
Kançuk kaçır ol tutar

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ

Hakan otağı kuruldu
Tuğ dikildi kös vuruldu,
Düşman ot gibi biçildi
Beği benden nasıl kaçır?

Bu metinlerle ilgili aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

I. Metin	II. Metin
A) Hem dörtlük hem de beyit nazım birimi kullanılmıştır.	Dörtlük nazım birimi kullanılmıştır.
B) Hem hece hem de aruz ölçüsü kullanılmıştır.	Hece ölçüsü kullanılmıştır.
C) Hem Türkçe hem de yabancı kökenli sözcükler kullanılmıştır.	Yabancı kökenli sözcükler kullanılmıştır.
D) Geçiş Dönemi'ne (Karahanlı Dönemi) ait bir metindir.	İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatı'na ait bir metindir.
E) Kim tarafından yazıldığı bilinen bir eserdir.	Anonim bir eserdir.

3

	D	Y
Hikâye türünde yazılan ilk Türkçe eserdir.		
Kök Türk lehçesiyle yazılan ilk Türkçe eserdir.		
Arap alfabesiyle yazılan ilk Türkçe eserdir.		
Aruz ölçüsüyle yazılan ilk Türkçe eserdir.		
Geçiş döneminde yazılan ilk Türkçe eserdir.		
İslâmî bir anlayışla yazılan ilk Türkçe eserdir.		

Kutadgu Bilig ile ilgili tabloda verilen bilgilerden doğru ya da yanlış olanlar "✓" sembolüyle işaretlenecektir.

Buna göre doğru işaretleme aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A)	D	Y	B)	D	Y	C)	D	Y	D)	D	Y	E)	D	Y
		✓			✓			✓			✓			✓
		✓			✓			✓			✓			✓
✓			✓			✓			✓			✓		
✓			✓			✓			✓			✓		
		✓			✓			✓			✓			✓
		✓			✓			✓			✓			✓

4

Aşağıda Türk edebiyatının geçirdiği aşamaları temsil eden iki görsel verilmiştir. Göktürk Kitabeleri İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı'na, Dîvânu Lugâti't-Türk ise İslami Dönem Türk Edebiyatı'nın Geçiş Dönemi'ne ait eserlerdir.

Göktürk Kitabeleri

Dîvânu Lugâti't-Türk

Görseller, Geçiş Dönemi'nde yazılan eserlerde aşağıdakilerden hangisinde kesin olarak değişiklik yaşandığını kanıtlar?

- A) İnanç sistemi B) Yazı sistemi C) Nazım birimi
D) Mitolojik unsurlar E) Coğrafi koşullar

5 Aşağıda Geçiş Dönemi eserlerini gösteren bir tarih şeridi verilmiştir.

Bu tarih şeridinde spiral sembolü ile gösterilen yere, anlatım ve içerik özellikleri bakımından aşağıdaki metinlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kul Hâce Ahmet öleringni bile körlig
Âhiretni erzatgın kıla körgil
Barur min dip yol başında tura körgil
Melekü'l-mevt kilse fırsat koymas irmiş
- B) Alp Er Tonga öldi-mü
İsiz ajun kaldı-mu
Ödleک öçin aldı-mu
Emdi yürek yırtılır
- C) Anında basası bu odgurmış ol
Munı akıbet tip özüm yörmüş ol
Bu dört neng öze sözledim men sözüg
Okısa açılğay yitig kıl közüg
- D) Bilig bildi boldı eren belgülüg
Biligsiz tirigle yitük körgülüg
Bilig er öldi atı ölmedi
Biligsiz tirik erken atı ölüg
- E) on birimde rahmet-deryâ tolup taştı
allah didim şeytân mindin yırak kaçtı
hây u heves mâ vü menlik turmay köçti
on ikide bu sırlarını kördüm muna

6 Aşağıda Kutadgu Bilig adlı Geçiş Dönemi eserinden bir kesit verilmiştir.

Kişi iki ajunnu tutsa kutun	Bu kün togdı tegli törü ol köni
Kutadmış bolur bu sözüm çın bütün	Bu ay toldı tegli kut ol kör anı
Bu <u>Kün Togdı</u> ilig tedim söz başı	Basa aydım emdi kör <u>Ögdülmüşig</u>
Yörügin ayayın ey edgü kişi	Ukuş atı ol bu bedütür kişig
Basa aydım emdi bu <u>Ay Toldını</u>	Anıñda basası bu <u>Odgırmış</u> ol
Anıñdın yaruyur iduk kut küni	Munı âkibet tep özüm yörmiş ol

Bu metinde geçen altı çizili ifadeler alegorik ifadelerdir. Saffet bu ifadelerin Kutadgu Bilig adlı eserde temsil ettikleri kavramları şöyle tahmin etmiştir:

- I. Kün Togdı: Adalet (Hükümdar)
- II. Ay Toldı: Akıbet (Vezirin kardeşi)
- III. Ögdülmüş: Akıl (Vezirin oğlu)
- IV. Odgırmış: Saadet (Vezir)

Buna göre Saffet hangi ifadelerin anlamlarını yanlış tahmin etmiştir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV D) II ve IV E) III ve IV

7 Kutadgu Bilig'in özgün metninden alınan bazı sözcükler ve bunların günümüzdeki kullanılışları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Özgün Hâli	Günümüzdeki Kullanılışı	Özgün Hâli	Günümüzdeki Kullanılışı
kitab	kitap	bolur	olur
atı	adı	kün	gün
bilig	bilgi	tidim	dedim
sözüm	sözüm	ay	ey
sözledim	söyledim	emdi	şimdi
men	ben	kut	kut
iki	iki	törü	töre
kişi	kişi	ol	o

Tablodan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kutadgu Bilig'de kullanılan bazı kelimeler, günümüzde birtakım ses değişikliklerine uğrayarak kullanılmaktadır.
- B) Bazı kelimeleri başındaki "k" ünsüzünün günümüzde "g" sesine dönüştüğü görülmektedir.
- C) Kutadgu Bilig'de kullanılan bazı kelimeler, hiçbir değişikliğe uğramadan günümüzde aynen kullanılmaktadır.
- D) Söz başında görülen m > b seslerindeki değişime Kutadgu Bilig'de de rastlanılmaktadır.
- E) Türkçe kelimelerin ilk hecesindeki "e"lerin "i" şeklinde yazılması, Kutadgu Bilig'de örneklenmemiştir.

1 ve 2. soruları aşağıdaki dörtlüklere göre cevaplayınız.

Dedim inci nedir dedi dişimdir
Dedim kalem nedir dedi kaşımır
Dedim on beş nedir dedi yaşımır
Dedim daha var mı dedi ki yok yok

Köroğlu der durman edek cengimiz
Bundan belli olsun yiğit hangimiz
Üç saat sürmeli burda hengimiz
Tarih yazın şu dağlara nişane

1 Verilen dörtlüklerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. dörtlük sevgilinin güzelliği konusunu işlemektedir.
- B) II. dörtlük yiğitlik konusunu ele almaktadır.
- C) I. dörtlük 6+5 duraklı 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- D) I. dörtlük türünde yazılan şiirlerin en ünlü ismi Seyrani'dir.
- E) II. dörtlük koçaklama nazım türü ile söylenmiştir.

2 Aşağıdakilerden hangisi görsellerde yer alan dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Nazım biçimleri
- B) Gelenekleri
- C) Nazım türleri
- D) Ölçüleri
- E) Nazım birimleri

3

Yukarıda edebî bir derginin kapağına yer verilmiştir.

Buna göre içerik ve üslup olarak değerlendirildiğinde aşağıdaki mısralardan hangisinin "AVAZ" adlı derginin bu sayısında yayımlanması beklenemez?

- A) Beni bende demen, bende değilim,
Bir ben vardır bende, benden içeri.
- B) Bana kara diyen dilber
Kaşların kara değil mi
Yüzümü güldüren gelin
Gözlerin kara değil mi
- C) Her sabah her sabah kendini öğer
Altın saç bağları topuğu döğer
Sade kaşı ile gözleri değer
Acem ülkesinin tahtla tacını
- D) Zülfü kimi ayağın koymaz öpem nigârum
Yohdur anun yanında bir kılca i'tibârum
- E) Sakın bir kimsenin gönlünü yıkma
Gerçek erenlerin sözünden çıkma

4

- I. Denizin dibi derin
Üstüne halı serin
Sandık sepet istemem
Beni yârime verin
- II. Güle naz
Bülbül eyler güle naz
Girdim bir dost bağına
Ağlayan çok gülen az
- III. Ağlarım çağlar gibi
Derdim var dağlar gibi
Ciğerden yaralıyım
Gülerim sağlar gibi
Her gelen bir gül ister
Sahipsiz bağlar gibi

Yukarıdaki mânilerin türleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III
A)	Düz	Karşı-Beri	Artık
B)	Karşı-Beri	Düz	Kesik
C)	Artık	Düz	Tezat
D)	Düz	Kesik	Artık
E)	Kesik	Düz	Artık

5

İslamiyet'e geçiş sonrası tasavvuf edebiyatının önemli temsilcilerinden Yunus Emre'nin bu dördlükleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
B) Arap edebiyatından Türk edebiyatına geçen bir nazım şekliyle söylenmiştir.
C) İlahi aşkı yansıtmaktadır.
D) Tezat sanatından yararlanılmıştır.
E) 8'li hece ölçüsü ve dördlük nazım birimi kullanılmıştır.

6 Âşık edebiyatında doğa, aşk, sevgi, ölüm, ayrılık, gurbet, yiğitlik gibi konuların işlendiği şiirlere koşma denir. Koşmalar işlenen konulara, dile getirilen duygulara ve söyleniş özelliklerine göre türlere ayrılır. Savaş, yiğitlik, kahramanlık gibi konuları yiğitçe bir söyleyişle işleyen koşmalara koçaklama denir. Aşk, sevgi, ayrılık, özlem, doğa ve insan sevgisi gibi

duygusal konuları ele alan koşmalara güzelleme denir. Toplumsal bozuklukları ve düzensizlikleri, haksızlıkları, insanların

hatalarını alaycı bir üslupla dile getiren koşmalara ağıt adı verilir. Ölümünden duyulan üzüntüyü dile getirmek ya da doğal

afet, hastalık gibi olaylardan sonraki çaresizlikleri anlatmak için söylenen koşmalara da taşlama denir. Dadalođlu'na ait;

“Varayım da mezarına varayım

Başucunda el kavuşup durayım

Bıktın mıydı benden deyip sorayım

Mezarına giden yollar iniler” dördlüğü bu türe güzel bir örnektir.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangileri yer değiştirdiğinde parçadaki bilgi yanlış düzeltilmiş olur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve IV E) II ve IV

- 7 Âşık edebiyatı nazım şekli olan destanlar; savaş, deprem, yangın, ünlü kişilerin serüvenleri, mizah, eleştiri, atasözleri, hayvanlar, nasihat, insanın hayat evreleri gibi pek çok konuda yazılabilir. Dörtlükler hâlinde yazılan bu nazım şeklinde dörtlüklerde sayı sınırlaması yoktur.

Buna göre;

Koyun mübarektir çıktı cennetten
Keçide bulmadım eser lezzetten
Katır eşek dönmez düşen hizmetten
At yanında ester misali sıpa

1. METİN

Hikmetin sorulmaz Cenab-ı Mevlâ
Bu bir afet miydi yoksa bir belâ
Bir gece ansızdan kopan zelzele
Bâd-ı sarsar gibi döktü yaprağın

2. METİN

Kırk beşimde ben de bildim ölmek var
Eğril yoldan doğru yola gelmek var
Nizam kurup sûr düdüğün çalmak var
Ettiğim günahlar geldi meydâne

3. METİN

On bir saat tamam eyledik cengi
İslâm askerinin olmadı dengi
Kâfir suya döktü topu tufengi
İmdad-ı Hak ile nusrat bizimdir

4. METİN

numaralandırılan destanların konusu hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	1. METİN	2. METİN	3. METİN	4. METİN
A)	Hayvanlar	Deprem	İnsanın hayat evreleri	Savaş
B)	Ahret inancı	Yangın	İnsanların serüvenleri	Savaşmak
C)	Hayvanlar	Deprem	İnsanlık ve düzen	İslamiyet
D)	Ahret inancı	Yangın	İnsanın hayat evreleri	Savaş
E)	Hayvanlar alemi	Deprem	İnsanların serüvenleri	İslamiyet

- 8 Taşlamalar, divan edebiyatında "hicviye", Batı edebiyatında "satir", günümüz edebiyatında "yergi" adını alır. Önemli temsilcileri Kaygusuz Abdal, Kazak Abdal, Bayburtlu Zihni, Seyrani, Sümmani, Ruhsati ve Dertli'dir.

Buna göre aşağıdaki dizelerden hangisi bir taşlamadan alınmış olabilir?

- A) Ayna almış perçem düzer
Zülfün tarayı tarayı
- B) Kırık çanağı yok ayran içecek
Kahveye gelir de fincan beğenmez
- C) Eğil dağlar eğil üstünden aşam
Yeni talim gelmiş varam alşam
- D) Güzel gitti diye pınar ağladı
Acıdı yüreğim yandı pınara
- E) Avcılardan kaçmış ceylan misali
Geçmiş dağdan dağa yoktur durağı

9

İlim ilim bilmektir
İlim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsin
Ya nice okumaktır

I. Metin

Gel Hakk'a olma asi
Ta gide gönlün pası
Dört kitabın manası
Var edeb öğren edeb

II. Metin

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış bu dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) 7'li hece ölçüsünün kullanılması
- B) Didaktik nitelikler taşımaları
- C) Aynı nazım biriminin kullanılması
- D) Yüksek zümre edebiyatının ürünü olmaları
- E) Halkın konuşma diline yakın bir dille yazılmaları

- 1
- I
Merhabâ hoş geldin ey rûh-i revânım merhabâ
Ey şeker-leb yâr-ı şîrîn lâ-mekânım merhabâ
- II
Meni cândan usandırdı cefâdan yâr usanmaz mı
Felekler yandı âhumdan murâdum şem'i yanmaz mı
- III
Koyun beni hak aşkına yanayım
Dönen dönsün ben dönmezem yolumdan
Yolumdan dönüp mahrum mu kalayım
Dönen dönsün ben dönmezem yolumdan
- IV
Benden selam olsun Bolu Beyi'ne
Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır
Ok gıcirtısından gürzün sesinden
Dağlar seda verip seslenmelidir
- V
Seyyah oldum şu âlemi gezerim
Bir dost bulamadım gün akşam oldu
Kendi efkârımca okur yazarım
Bir dost bulamadım gün akşam oldu

Yukarıdaki numaralandırılmış metinlerden hangisi divan edebiyatı ürünleri arasında değerlendirilebilir?

- A) I, II ve V B) I ve II C) II ve III D) II ve V E) III ve IV

2

RUBAİ	TUYUĞ
Türk edebiyatına İran edebiyatından geçmiştir. Kafiye düzeni aaxa ya da aaaa şeklindedir. Dört dizeden oluşur. Rubailerde aşk, şarap, hayat felsefesi, tasavvuf ve ölüm gibi konular işlenir. Kendine özgü bir vezin grubuyla yazılır.	Divan edebiyatına Türklerin kazandırdığı bir nazım şeklidir. Kafiye düzeni aaxa ya da aaaa şeklindedir. Dört dizeden oluşur. Tuyuğda da rubaide olduğu gibi önemli bir fikir söylenmeye çalışılır. Aruz vezninin "fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün" kalıbıyla yazılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin nazım şeklinin tuyuğ olduğu söylenebilir?

- A) Esrârını dil zaman zaman söyler imiş
Hengâme-i gamda dâstan söyler imiş
Aşk ehli olup da mihnet-i hicrâne
Ben sabr iderim diyen yalan söyler imiş
- B) Dil-berin haddi gül-i hanân durur
Şol mutarra' sünbülü reyhân durur
Cân eger tenden revân olsa ne gam
Ehl-i aşkın cânı çün cânân durur
- C) Ey dil seni öldürür o şîrîn-harekât
Kim derdi sana aşk oduna kendini at
Yâkût-ı lebine nâkd-ı cândır kıymet
Cân bâzârında etme ümmîd-i hayât
- D) Ol göz ki yüzün görmeye göz dime ana
Şol yüz ki tozun silmeye yüz dime ana
Şol söz ki içinde sanemâ vasfun yoh
Sen bâd-ı hevâ dut anı söz dime ana
- E) Ol dem ki tecelliyat-ı aşk itdi zuhûr
Kıldı dil-i bî-kararı fevvâre-i nûr
Şol âteş-i aşka düşmüşümdür ben kim
Bir lem'asına tahammül itmez bin Tûr

3

7 ile 10 bentten oluşan bu nazım şeklinde bentlerin uyak düzeni, gazelin uyak düzenine benzer. Bentler arasında bentleri birbirine bağlayan vasıta beyti bulunur ve bu beyit her bentten sonra değişir. Bu nazım şeklinin en ünlü isimleri Bağdatlı Ruhi ve Ziya Paşa'dır.

A

Divan edebiyatı nazım şeklidir. Daha çok felsefi konularla aşkın işlendiği bu nazım şeklinin uyak düzeni aaaa, bbba, ccca şeklindedir. Namık Kemal ve Taşlıcalı Yahya bu nazım şeklinin örneklerini vermiştir.

B

A ve B kutucuklarında tanıtılan nazım şekilleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

- A) Kit'a - Kaside
B) Müstezat - Tercüibent
C) Tuyuğ - Mesnevi
D) Şarkı - Rubai
E) **Terkibibent - Murabba**

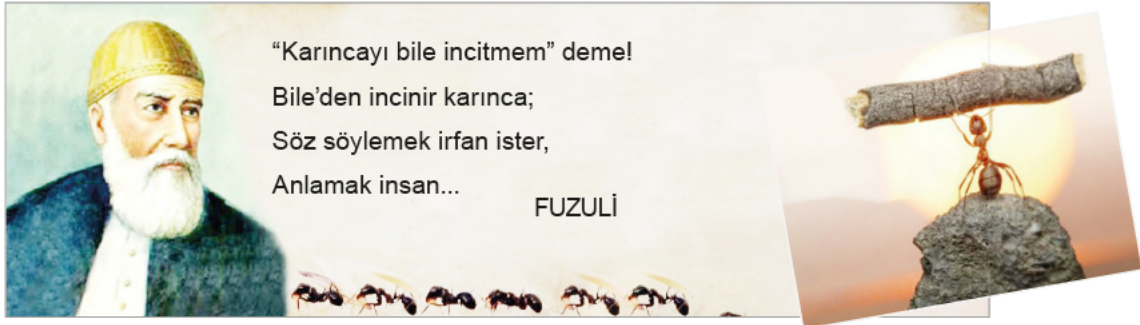
4

Divan edebiyatında genellikle soyut bir sevgili vardır ve şairler bu sevgiliye olan duygularını dile getirirler. Bu duygunun okuyucuda gerçekmiş izlenimi uyandırması için şairler "sen dili"ni kullanırlar.

Aşağıdaki beyitlerin hangisinde şairin hitap ettiği kişi diğerlerinden farklıdır?

- A) Bende yok sabr ü sükûn sende vefâdan zerre
İki yokdan ne çıkar fikredelim bir kerre
- B) Arz-ı hâl etmeğe cânâ seni tenhâ bulamam
Seni tenhâ bulıcak kendimi aslâ bulamam
- C) **Benem âşık ki rüsvâlıkla tutdı şöhretim şehri
Yazanlar kıssa-ı Mecnûn'u hep yabâne yazmışlar**
- D) Açıl bâğun gül ü nesrîni ol ruhsârı görsünler
Salın serv ü sanavber şîve-i reftârı görsünler
- E) Yûsuf gibi izzetde sen, Yakûb-veş mihnetde ben
Dil sâkin-i Beytû'l-hazen tenhâlara saldun beni

5

Aşağıdakilerden hangisi görselde mısralarda vurgulanan temayla aynı doğrultuda değildir?

- A) Kimseye söz atmayın,
Söze fitne katmayın.
Kimseyi darıltmayın,
İncinsen de incitme.
- B) **Sevgi istemişler yürek vermişiz
Aç kalıp açlara yemek vermişiz
Yıllarca boşuna emek vermişiz
Üç kuruş çıkara satılmışız biz.**
- C) Gölgesinde otur amma
Yaprak senden incinmesin
Temizlen de gir mezara
Toprak senden incinmesin
- D) Dün geldim, bugün varım
Yarın belki varım belki yokum
Azrail ile yok senedim
Dil ile incitme beni.
- E) Biter gün, gün biter kendi kanımca
Ayı bir insanın, yılları birdir
Hedefle iyilik, ezme karınca
Var ile yok insan, dünya kimindir.

1 Edebiyat öğretmeni, iki şiir örneğini incelemesi için Erol'a ödev vermiştir. Erol yaptığı araştırma sonucunda elindeki örneklerin özelliklerini şu şekilde belirlemiştir:

- Şiir:** Şiir dörder dizelik bentler hâlinde oluşturulmuştur. Bestelenmek için yazıldığından dili sadedir. Nakarat bölümleri vardır. Kafiye örgüsü aAaA / bbbA... şeklindedir. Türk edebiyatında doğmuş olan bu şiir türünün en önemli temsilcisi Nedim'dir.
- Şiir:** 5 beyitlik 10 bentten oluşmaktadır. Kafiye örgüsü aa, xa, xa, xa, xa, xa, bb / cc, xc, xc, xc, xc, dd ... biçimindedir. Vasıta beyiti vardır. Her bentte farklı bir vasıta beyiti kullanılmıştır. En önemli ustası Bağdatlı Ruhi'dir. Tanzimat şairi Ziya Paşa da bu türde önemli bir isimdir.

Erol bu belirlemelere göre şiirlerin nazım biçimleri ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşmış olmalıdır?

- Birinci şiirin nazım biçimi şarkı, ikincisinininki ise terkiibenttir.
- Birinci şiirin nazım biçimi şarkı, ikincisinininki ise terciibenttir.
- Birinci şiirin nazım biçimi türkü, ikincisinininki ise terkiibenttir.
- Birinci şiirin nazım biçimi şarkı, ikincisinininki ise muhammestir.
- Birinci şiirin nazım biçimi türkü, ikincisinininki ise murabbadır.

2

Şemadan hareketle;

Her kimün var ise zâtında şerâret küfri
İstilhât-ı ulûm ile müselmân olmaz

Ger kara taşı kızıl kan ile rengin itsen
Tab'a tağyîr virüp la'l-i Bedahşân olmaz

yukarıdaki beyitlerle başlayan bir şiirin nazım şeklinin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- Müstezat
- Mesnevi
- Kaside
- Gazel
- Kıt'a

3 ---- akımının şairleri sade bir Türkçeye yönelmişlerdir. Aydınlı Visali, Edirneli Nazmi, Tatavlı Mahremi bu akımın en güçlü temsilcileridir. 17. yüzyılda gelişen ---- tarzı, divan edebiyatında da hissedilmiştir. Bu akımda anlam derinliği, kapalı söyleyiş, tasavvuf ve hayal gücü önemli yer tutmaktadır. Neşati, Naili, Şeyh Galip bu akımın temsilcileridir. Divan edebiyatındaki son akım ise ---- akımıdır. Bu akımın sanatçıları, edebiyatın soyutluğunu kırıp onu dış dünyaya açmaya çalışmışlardır. Nedim ve Enderrunlu Vasıf bu akımın en önemli isimleridir.

Divan edebiyatındaki akımların özellikleri düşünüldüğünde yukarıdaki parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Türki-i basit, sebk-i Hindî, mahallileşme
B) Mahallileşme, Türki-i basit, sebk-i Hindî
C) Sebk-i Hindî, mahallileşme, gerçeklik
D) Mahallileşme, soyutluk, doğallık
E) Sebk-i Hindî, yerileşme, Türk-i basit

4 Divan edebiyatında belli bir kavramı anlatan, onu düşündürüp çağrıştıran kalıplaşmış söz ve benzetmelere mazmun denir. Divan şiirinde sıkça kullanılan bazı kavramlar ve bunları karşılayan mazmunlar şunlardır:

I. Ağız: Gonca, mim, nokta

II. Diş: İnci, güher, yıldız

III. Kaş: Yay, keman, hilâl

IV. Kirpik: Ok, hançer

V. Saç: Kadeh, la'l, servi

Numaralandırılan kavramlardan hangisini karşılayan mazmunlar yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5

GÜL İLE BÜLBÜL MAZMUNU

✎ Gül su ihtiyacını bülbülün kanıyla karşılar. Bülbül nağmeleriyle kendinden geçerken gül de naz uykusundan uyanıp onun kanını içiverir. Bülbülün kanı, gülün dikenlerine sızıp goncaya ulaşır ve ona renk katar. Kırmızı gülün rengi, bülbülün kanındandır.

✎ Gonca el değmemiş, iffetli, "pâk-dâmen"; gül ise katıla katıla gülen, her şeyi ortada, hafifmeşrep bir sevgilidir.

✎ Bülbüller, bahar vakti kuluçkaya yatar, dişisi yumurtadan kalkıncaya kadar erkek olan bülbül genellikle akşam başlayıp sabaha kadar öter. Yuvasını genellikle ağaç dallarına çokça da gül ağaçları içine yapar. Böyle yerlere yılanlar çıkamazlar. Bu nedenlerle bülbül erkek aşığın sembolüdür.

✎ Bülbül kuşların aşığı, aşıkların sembolü, sevgiliye ulaşmak, goncanın açtığını görmek, güle olan aşkını ifade etmek için öten bir kuş olarak düşünülür. Sesi güzeldir. Hicranın, kavuşmanın sembolüdür. Arapçası andelip, Farsçası hezar, çoğulu hezarandır.

Divan şiirinde çok sık kullanılan gül ile bülbül mazmunundan hareketle divan edebiyatıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) En fazla işlenen konu tabiatır.
B) Anlatılanların gerçekte örtüşmesine özen gösterilmiştir.
C) Türk kültürünü yansıtan özellikler taşır.
D) İşlenen konunun özgünlüğü söyleyişten daha önemlidir.
E) Hayale dayalı bir edebiyattır.

- 1 bir karıştıran var kızların gözlerini
yıldız alacasından leylak moruna
bazılarına sırmalı bir ateş üfleniyor
içi sıra kor yongası kıvılcımlar
bir karıştıran var kızların gözlerini
dumanlı bir eylül akşamı loşluğuna
bazısında şimşek çakıntıları işleniyor
uzaklarına düşen sessiz yıldırımlar

Bu şiirde yer alan isim tamlamalarını aşağıdaki tabloda uygun başlıkların altına yazınız.

Belirtili İsim Tamlaması	Belirtisiz İsim Tamlaması	Zincirleme İsim Tamlaması
I.	II.	III.
.....
.....
.....

Aşağıdakilerden hangisi tabloda II numaralı alana yazılacak olan tamlamalardan biri değildir?

- A) kor yongası
B) leylak moru
C) yıldız alacası
D) sessiz yıldırımlar
E) şimşek çakıntıları

- 2 Sökülsün dağların buzu sökülsün
Öne insin çöl ovaya dökülsün
Erzurum dağının karı çekilsin
Ak koyunlar yürüsün de gidelim

Bu dördüğüün 3. dizesindeki ad tamlamasının özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Kırmızı güllerden rengin almışsın
Güzellikte kemâlini bulmuşsun
Sallanı sallanı suya gelmişsin
Güzel senin ziyaretin pınar mı
- B) **Mal hırsını gönülden çıkar**
Giyim ve karın tokluğu ile iktifa et
Fakirlik, yarının azığının yokluğudur
Mal yokluğuna fakirlik deme
- C) Benim uçmak neme gerek
Hergiz gözüm ona bakmaz
Uşbu benim zârılığım
Degüldürür bir bağ için
- D) Aşkın âşıklar öldürür
Aşk denizine daldırır
Tecelli ile doldurur
Bana seni gerek seni
- E) Benüm bir istegüm vardur Kerim'den
Münkir bilmez evliyânun hâinden
Kaygusuz'am ayrı düşdüm pirimden
Aglar gelür şahum Abdal Mûsâ'ya

3

I

Öğrenciler sınıfın kapısında bekliyorlardı.

II

Yıllardır çektiği yalnızlık korkusu sonunda gerçeğe dönüştü.

III

Kadının güzelliğinin sırrı gözlerindeki ışıltıda gizliydi.

IV

İçeriye köylü giysileri giymiş bir adam girdi.

V

Günün birinde tekrar geleceğini biliyordum.

Görseldeki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde tamlayıcı belirtili isim tamlaması olan bir zincirleme isim tamlaması vardır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

4

İLAHİ

Hak bir gevher yarattı kendünün kudretinden

I

Nazar kıldı gevhere eridi heybetinden

Yidi kat yer yarattı ol gevherün tozından

Yidi kat yer yarattı ol gevherün bugından

II

Yidi deniz yarattı ol gevher tamlasından

III

Tagları muhkem kıldı ol deniz köpüğünden

IV

Gayib işin kim bilür meğer Kur'an ilminden

V

Yunus içdi esridi ol gevher denizinden

Kelime Dağarcığı

bug: Duman

esrimek: Coşup kendinden geçmek, vecde gelmek

fazl: Fazilet, erdem

gayib: Görünmez âlem

gevher: Cevher

muhkem: Sağlam, sağlamlaştırılmış

tag: Dağ. taml: Damla

Bu ilahide numaralandırılan ifadelerden hangileri belirtili isim tamlaması niteliğindedir?

- A) I ve II B) II ve IV C) III ve V D) I ve III E) III, IV ve V

5 İspanya'nın kuzeydoğusunda yer alan ve Katalonya bölgesinin en alımlı şehirlerinden biri olan Barcelona... İspanya'nın ikinci büyük kenti olan Barcelona bir liman şehridir. Günümüzde şehir merkezinin nüfusu 1,7 milyon. Etraftaki işçi kentleriyle birlikte metropoliten alanında 4 milyona yakın kişi yaşamakta. Pırıl pırıl plajları, kent içinde bile denize girilebilen berrak denizi, iyimser ve cana yakın halkı ile ülkenin gözde kentlerinden birisi... Kendisini İspanyol olarak görmeyen halk, Katalon kültürünün etkisinde yoğrulmuş. Özgürlükçü ruhu, Franco diktatörlüğünde baş göstermiş. Ünlü mimar Gaudi'nin şekerimsi evleri, tarihi hâlâ yaşadığınızı hissettiren sokakları, devasa oymalı binaları, heykelleri ve mimari yapısının çeşitliliği ile ünlüdür.

Bu parçadaki altı çizili tamlamalarla ilgili aşağıdaki yorumlar yapılmaktadır.

- I. Tamlamaların hepsi isim tamlamasıdır.
 II. Arasına sıfat girmiş belirtili isim tamlaması vardır.
 III. Tamlayanı belirtisiz isim tamlaması olan birden fazla zincirleme isim tamlaması vardır.
 IV. Belirtili isim tamlaması ve zincirleme isim tamlamasının birden fazla örneği vardır.
 V. Belirtisiz isim tamlamasının örneği bir tanedir.

Bu yorumlardan doğru olanlar "✓", yanlış olanlar "X" sembolüyle işaretlendiğinde doğru işaretleme aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

	I	II	III	IV	V
A)	✓	✓	X	✓	X
B)	X	✓	✓	✓	X
C)	X	✓	✓	X	✓
D)	✓	X	X	✓	✓
E)	X	✓	✓	✓	✓

1 Odysseus ile arkadaşları fırtına ile ilkin Thrakia (Trakya) kıyılarına düşer, orada vahşi Kikonlarla dövüşürler. İkinci bir fırtına ile Lotophaglar memleketine düşerler, insana yurdunu unutturan Lotos meyvesinden yiyen üç arkadaşlarını zorla gemiye bindirerek oradan uzaklaşırlar. Kykloplar (tek gözlü devler) ülkesine varırlar ve Poseidon'un (deniz tanrısı) oğlu olan tek gözlü dev Polyphemos'un mağarasına bilmeyerek girerler. Polyphemos mağaranın kapısını bir kaya ile kapayarak girenlerin altı tanesini yer; Odysseus ile arkadaşları devi sarhoş edip ateşte kızdırdıkları bir kazıkla onun tek gözünü çıkardıktan sonra koyunların altına saklanarak oradan kaçarlar.

Bu parçada destanlarla ilgili;

- I. Mitolojik motiflere yer verilir.
- II. Olağanüstü olay ve kişiler vardır.
- III. Öyküleyici anlatım kullanılır.

numaralandırılmış özelliklerden hangileri vardır?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2 Annesinin öğütlerini dinleyen yaşlı ozan Vainamoinen, kendisine uygun bir eş aramak için Pohjola dolaylarına gitmeyi kararlaştırır. Çöpten hafif, ottan zarif küheylanını altın gemle gemler, gümüş süslerle süsler; çıkar yola... Vainola'yı aşar. Kalevala'dan geçer, dağ bayır demez sürer.

Ozan atını süredursun, öte yanda ozana karşı öfkesini yenemeyen kıskanç delikanlı Joukahainen, öcünü almak için hazırlık yapmaktadır. Paslanmaz demirden sağla bir yay hazırlar, bakırla süsler, altınla kakmalar, gümüşle savatlar. Orman Tanrısı Hissi'nin geyiğinin sinirlerinden, Lempo'nun kıl örgülü ipinden de sağlam bükme kırış gerer. Ayrıca yayının üstünü yanında tayı ile bir kısrağ, bunun önünde yere uzanmış bir peri kızı, kızın önünde de bir tavşan resmi oymalayarak güzelleştirir... Ok yılan kaniyla boyanır, temren yılan zehrinde bulanır...

Bu destan parçası aşağıdaki uluslardan hangisine aittir?

- A) Yunan B) **Fin** C) Rus
D) İtalyan E) Latin

3

Maraş ve Ökkeş'in Destanı

Kara yaz içinde dönüyordu işinden
Nasıroğlu Mehemmet
Şeyhadil'de Ermeniler çevirdi
Suçu yokken vurup öldürdüler
Kana, çamura bulandı
Elindekiler
Maraş ilk şehidini verdi.
Uzunluk Hamami'ndan çıkan kadınlar
Al yanaklarını peçelerine saklamıştılar
Ürkek, hızlı adımlarla geçerken meydanı
Korktuklarına uğradılar

Ansızın bir gâvur sürüsü
Burası Fransız kenti
Açın, açmalısınız yüzlerinizi
Diyerek
Peçelerine el attı
Tepindi çığlıklar, kakhahalarla
"Doğru yoluna git!" dedi Maraşlı
"Doğru yoluna git, yoksa..." dedi
Çakmakçı Said
El attılar silahlarına

Yukarıda verilen yapay (yapma) destanla ilgili olarak;

- I. Doğal destanlarda olduğu gibi kahramanlık ve cesaret ön plana çıkarılmıştır.
- II. Manzum olarak yazılmasına rağmen bir olayı konu almaktadır.
- III. Sanatsal ve imgesel bir söyleyiş vardır.

numaralandırılmış yargılardan hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) **I ve II** D) II ve III E) I, II ve III

4

A

“Lin” adlı bir memleket tarafından, onların kadınları, erkekleri, büyüklü küçüklü hepsi birden yok edilmişlerdi. Yalnızca bir çocuğa acımışlar ve onu öldürmekten vazgeçmişlerdi. Bununla beraber onun da kol ve bacaklarını keserek, kendisini “Büyük Bataklık”ın içindeki otlar arasına atmışlardı. Bu sırada dişi bir kurt peyda olmuş ve ona her gün, et ve yiyecek getirmişti. Çocuk da bunları yemek suretiyle kendine gelmiş ve ölmemişti.

B

Yarın arifeydi. Öbür günkü bayram için hazırlanan beyaz kurbanlar, küçük Grigal palankasının etrafında otuyorlardı. Karşıda... Yarım mil ötede Toygun Paşa'nın son kuşatmasından çılgın kışın hiddeti sayesinde kurtulan Zigetvar Kalesi, sönmüş bir yanardağ gibi, simsiyah duruyordu. Hava bozuktu. Ufku, küflü demir renginde, ağır bulut yığınları eziyor, sürü sürü geçen kargalar tam hisarın üstünden uçarken sanki gizli bir kara haber götürüyorlarmış gibi, acı acı bağıryorlardı.

Verilen parçalarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) A metninde anlatı zamanı bellidir.
 B) A metninde olağanüstülükler yer verilmiştir.
 C) B metninde betimleyici özellikler hakimdir.
 D) B metninde dil, A'ya göre daha edebidir.
 E) Her iki metinde de neden-sonuç cümlelerine yer verilmiştir.

- 5 Hz. Muhammed kanatlı atı Burak'ın sırtında göklere yükseldiği “Mirâc Gecesinde” gök katlarında kendinden önceki peygamberleri görür. Bunlar arasında birini tanıyamaz ve Cebrail'e bunun kim olduğunu sorar.

Cebrail : “Bu peygamber değildir. Bu sizin ölümünüzden üç asır sonra dünyaya inecek olan bir ruhtur. Türkistan'da sizin dininizi yayacak olan bu ruh “Abdülkerim Satuk Buğra Han” adını alacaktır. “Hz. Muhammed yeryüzüne döndükten sonra her gün İslamiyet'i Türk ülkesine yayacak olan bu insan için dua etti... Bu olaydan üç asır sonra Satuk Buğra Han, Kaşgar Sultanı'nın oğlu olarak dünyaya geldi. Satuk Buğra Han'ın doğduğu gün yer sarsılmış, mevsim kış olduğu hâlde bahçeler, çayırırlar çiçeklerle örtülmüştü.

Satuk Buğra Han Destanı'ndan alınan bu parçayla ilgili olarak;

- I. Dinî ögelere yer verilmiştir.
 II. Olağanüstülükler görülmektedir.
 III. Destanın başkişisi üzerinde durulmuştur.
 IV. İslamiyet Öncesi ile İslami Dönem'in özellikleri iç içedir.

numaralandırılmış yargılardan hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
 B) II ve III
 C) I, II ve III
 D) I, II ve IV
 E) II, III ve IV

- 6 Destan, Homeros tarafından yaklaşık 2500 yıl önce kaleme alınmıştır. Bugün de dünyanın dört bir tarafında büyük bir ilgiyle okunmaktadır. Yazar, bu eserini kaleme alırken yaşadığı bölgedeki Yunan mitlerinden çokça yararlanmış. Aşağıdaki parça bu destandan alınmıştır:

Ön sıralarda dövüşenler geriledi birdenbire.

Ünlü Hektor da geriledi onlarla.

Argoslular koca bir çığlık savurdular.

Ölüleri çektiler, atıldılar ileri.

Öfkelendi Apollon, Pergamos Tepesi'nden,

bağırdı Troyalılara, dedi ki:

“Atları iyi süren Troyalılar, atılın ileri,

haydi, kalmayın Argoslulardan aşağı,

onların derilerine ne taş, ne demir,

dayanamazlar et delen tunç kargılara.

Güzel saçlı Thetis'in oğlu bile, işte bakın,

Akhilleus (Aşil) bile uzak duruyor savaştan,

gemilerin yanında sindiriyor yürekler acısı öfkesini...”

Bu parçada sözü edilen destan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalevala
 B) Şinto
 C) Şehnâme
 D) İlyada
 E) Ramayana

- 1 Bir kavmin başından geçen önemli olayları, doğal yıkımları, savaşları bu süreçlerde olaylara yön veren kahramanlarını yiğitlik ve olağanüstülük temelinde anlatan uzun manzum eserlere destan (epope) denir. Bunlar sözlü edebiyat ürünleridir. Bu tür ürünler mitoloji, efsane, folklor ve tarihî öğeler içerir.

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki parçalardan hangisinin destan niteliği taşıdığı söylenemez?

- A) Türkeli'nin bütün kurdu kuşu, bütün hayvanları dile geldi, kendi dillerince kayanın düşmana verilmesine ağladılar. Yedi gün sonra da bu düşüncesiz Hakan öldü. Ama onun ölümüyle ülke felaketten kurtulamadı. Bir Çin prensesi uğruna çenkinmeden feda edilen yurdun bir kayası, Türkeli'nin felaketine sebep oldu. Halk rahat ve huzur yüzü görmedi. Irmaklar birbiri ardınca kurudu. Göllerin suyu buhar olup uçtu. Topraklar yarıldı, mahsuller yeşermez oldu.
- B) **Kâmran'ın yüzüne, gözlerine tozlar doluyor, her birkaç adımda bir durarak rüzgâra arkasını vermek mecburiyetinde kalıyordu. Çıplak bir tepeciğin kenarında kocaman bir kaya kovuğu gördü. Yanında bitmiş cılız bir ağaç, mütemadiyen çırpınıyor, sıska kollarını sallıyordu. Kâmran, yolunu çevirerek oraya gitti. Kayanın bir köşesini rüzgâra karşı siper ederek oturdu. Bu kadar gürültüye, bu kadar çırpınmaya rağmen etraf bomboş görünüyordu...**
- C) Her şeyden önce su vardı. Yer, ay, gök, güneş yoktu. Sadece Tanrı Kayra Han (Kuday) vardı. O da kendi gibi birini yarattı ve ona "Kişi" dedi. İkisi de su üzerinde uçuyorlardı. O sırada Kişi, rüzgârı bulup suyu dalgalandırdı ve Kayra Han'ın yüzüne su sıçrattı. Bunu yapınca da kendisinin Tanrı'dan güçlü olduğunu sandı, daha yüksekte uçmak istedi. Ama uçamadı, suya düşüp dibe battı. Boğulmak üzereydi. "Bana yardım et!" diye bağırp Kayra Han'dan yardım istedi.
- D) Seyyit hemen yola çıktı. Geldiler, gördüler. Bir on bin kadar var Frenk, konmuşlar, otururlar. Seyyit, yüz kişiyi dört yol eyledi, yirmi beş kişi, dört yandan dün buçuğunda davlumbaz vurdular, baskın yaptılar. Frenk askerleri, birbirini kırdı. Seyyit, vakit vakit bir taraftan nara attı. Erteye değin, kâfirler birbirleriyle cenk eylediler. Cenk arasında Battal, Simbat'a erişti. Bir vuruş ile yıktı.
- E) Çocuklar büyüüp konuşmaya başlayınca Uygurlara ana babalarını sordular. Uygurlar, o iki ağacı gösterdiler. Çocuklar ağaçları görünce bir çocuğun babasına gösterdiği saygıyı gösterdiler; ağaçların karşısında diz çöktüler, yeri öptüler. Bunun üzerine ağaçlar dile geldi ve şöyle dedi: "Güzel huy ve iyi özelliklerle bezenmiş çocuklar böyle olurlar, ana babalarına saygı gösterirler. Ömrünüz uzun, adınız büyük, ününüz sürekli olsun."

2

Özgün Hâli

...Kitaydın tilin tutkamın,
Türküden tük bir ukpadım,
Kangaydın tilin tutkamın,
Kalkımdın tilin ukpadım.
Kalkımdan azıp canıldım,
Kapırda cürüp zarıldım,
Kadimki tildi sagındım.
Cürgön cerim macusu,
Dünüyögö tabıldım,
Türmöktöy azıp zarıldım,
Türkünün tilin sağındım

Günümüz Türkçesiyle

Çinlinin dilini konuştum,
Türküden hiç duymadım.
Kangay'ın dilini konuştum,
Halkımın dilini duymadım.
Halkımdan azıp yanıldım,
Kâfirde ben zorlandım,
Gerçek dili özledim.
Yaşadığım yer kâfirler,
Dünyasında ben kaldım,
Çok zorlandım,
Türkünün dilini özledim...

Manas Destanı'na ait yukarıdaki metinden hareketle;

- I. Ulusallığa vurgu yapmaktadır.
II. İslami öğeler söz konusudur.
III. Dize sonlarında ses benzerliğine başvurulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

3

I. Metin

Gökten bir gök ışık indi. Güneşten ve aydan daha parlaktı. Bu ışığın içinde alnında kutup yıldızı gibi parlak bir ben bulunan çok güzel bir kız duruyordu. Bu kız gülünce Gök Tanrı da gülüyor, kız ağlayınca Gök Tanrı da ağlıyordu.

II. Metin

Davullar vuruldu, kâfir askerleri at bindiler, saf oldular, savaş için gömgök demire büründüler. Diğer taraftan müminler de at bindiler, hendekten dışarı çıktılar. On iki bin kişi saf tuttular. Önce Cûde Gazi meydana girdi ve er diledi. Bir kâfir karşı geldi. Cûde onu tepeledi. Birbiri ardınca yirmi kâfir yok etti. Müminler şad oldular.

Bu destan metinleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. metin İslamiyet Öncesi, II. metin İslami Dönem'e aittir.
 B) **Her iki metinde de tamamen tarihi gerçekliği olan olaylar anlatılmıştır.**
 C) Her iki metinde de dönemin dini öğelerine yer verilmiştir.
 D) I. metinde Türk mitolojisi, II. metinde kahramanın Müslüman kimliği ön plana çıkarılmıştır.
 E) I. metinde ışık motifine, II. metinde de gazi tipine değinilmiştir.

4

Oğuz Kağan derlerdi, çok alp bir kişi vardı.

Avlarım gergedanı, diye o yere vardı.

Kargı, kılıç aldı, kalkan ile ok ile

Dedi, gergedan artık kendisini artık yok bile!

Ormanda avlanarak bir geyiği avladı,

Söğüt dalıyla onu, bir ağaca bağladı.

Döndü gitti evine, sabah olmadan önce

Tanın ağarmasıyla geyiğine dönünce

Anladı ki gergedan geyiği çoktan yuttu.

(...)

Artık bu durum onu can evinden vurmıştu,

Ağaca kendi gidip tam altında durmuştu!

Kargıyla gergedanın başına vurdu Oğuz!

Öldürdü gergedanı, kurtardı yurdu Oğuz!

Keserek kılıcıyla hemen başını aldı,

Döndü gitti evine, iline haber saldı.

Parçadan hareketle Oğuz Kağan ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) **Cömerttir.** B) Savaşçıdır. C) Kahramandır.
 D) Cesurdur. E) Gözü karadır.

5

Bir edebiyat öğretmeni Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ceyhun Atuf Kansu, Nazım Hikmet, Mehmet Akif Ersoy ve Cahit Külebi adlı yazarlara ait yapma destanları sınıfa getirmiştir. Her gün bir yazarın yazdığı destan olmak üzere -pazartesi gününden başlayarak- birbirini takip eden beş gün boyunca bu eserleri işlemiştir.

Yapma destanların derste işleme sıraları ile ilgili olarak diğer bilinenler şunlardır:

- ◆ Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın eseri perşembe günü işlenmiştir.
- ◆ Yapma destanlardan derste en son işleneni Mehmet Akif Ersoy'a aittir.
- ◆ İlk derste işlenen eser Cahit Külebi'ye ait değildir.
- ◆ Nazım Hikmet'in yazdığı eser, Cahit Külebi'nin eserinin işlendiği günden sonraki gün işlenmiştir.

Buna göre aşağıdaki eserlerden hangisi çarşamba günü işlenmiş olabilir?

- A) Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda
 B) Üç Şehitler Destanı
 C) Çanakkale Şehitlerine
 D) **Kuvâyi Milliye Destanı**
 E) Sakarya Meydan Savaşı

1

ŞAHİTLER KAYASI

Afyon'dan çıkıp da Kütahya yolu boyunca ilerlerken gözümüze sütun şeklinde birkaç tane kaya parçası ilişir. Yanlarına yaklaştığımızda bunların insana benzeyen altı tane taş parçası olduğunu görürüz. Çevrede anlatıldığına göre bu taşların şöyle bir hikâyesi vardır:

Afyon'un yakın köylerinden birinden 6 kişi şahitlik için şehre inerler. Mahkemeye varırlar. Hâkim kendilerine sorar:

— Doğru söyleyeceğinize yemin eder misiniz?

Onlar da sırayla cevap verirler:

— Evet, doğru söyleyeceğim, eğer yalan söylersem Allah beni taş etsin!

Hepsi de kendilerine sorulan suallere cevap verirler.

Hâkimler mahkemeyi karara bağlarlar. Bunlar da işleri bittiği için yine hep birlikte köyün yolunu tutarlar. Tam, bugün "Şahitler Kayası" denilen yere gelince hep birlikte taş kesilirler. Daha sonra onların köye gelmediğini görenler, mahkemede söyledikleri sözlerin yalan olması sebebiyle taş kesildiklerini anlarlar. Bu taşlar hâlen gelip geçenlerin dikkatlerini çekmektedir. Belki de aynı köyden şahitlik için Afyon'a gidenlere, doğru söylemeleri için ihtarda bulunmaktadır.

Bu parçada efsanelerin;

- I. Gerçek bir kişi, olay veya mekâna dayandırılır.
- II. Genellikle belli bir yöre veya bölgeye aittir.
- III. Toplumların hayatlarında insanları iyiye güzele yönlendirir.

özelliklerinden hangileri vardır?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2

ŞAHMERAN VE LOKMAN HEKİM EFSANESİ

Yukarıdaki başlık ve görselden hareketle efsanelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sözlü geleneğin ürünleri arasında değerlendirilen anlatılardır.
- B) Sade ve anlaşılır bir dil, akıcı bir anlatım tercih edilir.
- C) Olağanüstü olaylar, kişiler ya da insanüstü güçleri elinde tutan olağanüstü varlıklar anlatılır.
- D) Şiir, müzik, resim, heykel, bale, opera, sinema, tiyatro gibi çağdaş sanatlar için zengin bir kaynak oluşturur.
- E) İnanırcılığını artırmak için "oyalara tanık gösterme" tekniğine başvurulur.

3 Harput'a bir ejderha musallat olur, geceleri şehre yaklaşırken büyük gürültüler, korkunç homurtular çıkarır. Halk bundan son derece korkar. Ama yapacakları bir şey yoktur. Ejderhanın bu gelişleri bir müddet devam eder. Şehir halkı da onun her gelişinde aynı korkuyu duyar. Ejderhanın, yine korkunç gürültüler çıkararak geldiği bir gece, bazı kimseler, devrin büyük âlimi Fetahmet Baba'ya (Fatih Ahmet Baba) koşarlar. Durumu birkaç cümle ile ona anlatırlar. Fetahmet Baba halka korkmamalarını, ejderhanın onlara bir şey yapamayacağını söyler. Gece nin karanlığında neye uğradığını anlamayan şehir halkı evlerinden dışarı çıkıp canlarını kurtarmakla meşgulken Fetahmet Baba ejderhanın gelmekte olduğu istikamete doğru gider. Herkes kaçtığı için yalnız kalan Baba, avuçlarını Allah'a açarak dua etmeye başlar. Duasını bitirip avuçlarını yüzüne süreceği sırada, üstüne gelmekte olan ejderha taş kesilir. Anlatıldığına göre ejderhanın şekli bugün bile canlılığını muhafaza etmekteymiş. Fetahmet Baba'nın mezarı ise halk tarafından ziyaret ve adak yeri olarak büyük ilgi görmektedir.

Bu efsanede Fetahmet Baba'nın (Fatih Ahmet Baba) aşağıdaki özelliklerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) İnançlı olma
B) **Ketum olma**
C) Bilge olma
D) Cesur olma
E) Ermiş olma

4 Uzun yıllar önce bir düğünde güzel bir bey kızına köyün fakir delikanlısı aşık olmuş. Delikanlının ailesi de oğullarını kıramamış gidip kızı istemiş. Delikanlı fakir olduğu için, kızın ailesi kızı vermek istememiş. Kız bu arada yemeden içmeden kesilmiş. Delikanlının ailesi kızı bir daha istemeye gitmiş. Kızın babası yok derken kız odasından çıkıp babasının sözüne müdahale etmiş. Buna çok kızan baba "Peki, gidip fakirlik çeksin de cezasını görsün." deyip kızı vermiş. Kızının durumunu bilen annesi bu işe memnun olmuş. Kız gelinliğini giymiş, düğün yapılmış ve bitmiş. Oğlan evi gelini alıp götürmek üzere hazırlarken gelinin annesiyle vedalaşmasına izin vermemişler. Anne çok kırılmış. Bunun üzerine "İnşallah hepiniz taş olursunuz!" demiş. Bu bedduadan sonra gelin ve damat önde, diğer insanlar arkada olmak üzere tüm gelin alayı yolda simsiyah bir taşa dönüşmüştü.

Bu parçadaki en belirgin temel çatışma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saygı - Saygısızlık
B) Sevgi - Nefret
C) **Zenginlik - Fakirlik**
D) Dostluk - Düşmanlık
E) Sevinmek - Üzülme

5

Bir gece Selçuklu Sultanı rüyasında (başka bir söylentiye göre ise falında) çok sevdiği kızının yılan sokması sonucu acı bir biçimde öleceğini görmüş. Yaptırdığı kalenin içerisinde yer alan kuleye kızını bu yüzden kapatmış. Öyle ki, kuleye yılan hiçbir şekilde girmesin diye her önlemi almış, beton borularla Anasmaslar'dan Adaya kadar su ve süt akıtılmış. Böylece seneler seneleri takip etmiş. Günlerden bir gün güzel Sultan ateşlenmiş yataklara düşüp hastalanmış. Ülkedeki en ünlü doktorları zar zor bulmuşlar hastalığın çaresini. Ne mutlu ki sultan tekrardan sağlığına, mutluluğuna kavuşmuş. İyileşmesini kutlamak amacıyla hediyeler gelmeye başlamış kuleye. Yaşlı bir köylü kadın da bir sepet üzüm getirmiş. (Bazı kaynaklarda elma olduğu söylenir.) Meğerse üzümlerin içinde bir küçük yılan varmış. Yılan o gece uykuya dalan güzel Sultanı sokup öldürmüştü.

Bu parçada verilen efsaneye ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bazı yapıların oluşumu ile ilgili bilgi vermektedir.
B) Olay ağırlıklı metinlerdir.
C) Kısa ve konuşma diline dayalı anlatılardır.
D) **Din ve inançla ilgili algılar söz konusudur.**
E) Hayal ürünü olsa da gerçeklikten izler taşır.

1 ve 2. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Zamanında Hazar Gölü'nün bulunduğu alanda büyük bir şehir olduğu, bu şehirde yaşayanların çok zengin oldukları ve bolluk içinde yaşadıkları, şehirde yaşayan halkın çok cimri olduğu, kimseye de yardım etmedikleri söylenmektedir. Bir gün dilenci bir kadın bu şehre gelir. Bazı söylentilere göre gelen bu kadın, Hızır Aleyhisselam'dır. Kadın bu şehirde yaşayan insanlardan kapı kapı gezip tuz ister. Ama kimse kadına tuz vermez, vermedikleri gibi de kadını azarlarlar. Sadece, şehirde bulunan yaşlı bir kadın dilenci kadına tuz vermiş. Bunun üzerine kadın "Bu gece sabaha kadar şu evin dışındaki bütün evler su keser." diye beddua eder. Sabah olduğunda tuz veren yaşlı kadının evi dışındaki bütün evler su içindedir. Gölün altındaki Batık Kent'in gizemi bölge halkınca bu efsaneye dayandırılır.

1 Bu parçada numaralanmış bölümlerden hangisi sıfat tamlaması değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2 Bu parçada geçen aşağıdaki tamlamalardan hangisinin türü farklıdır?

- A) bu gece B) **bölge halkı** C) şu ev D) gelen bu kadın E) şehirde yaşayan halk

3 Atasözleri ve deyimlere yönelik çalışmalar yapan bir grup öğrenci, içerisinde sayıların geçtiği atasözleri ve deyimlerin sıklık durumlarını, taşıdıkları anlamları ve sayıların bu sözlere ne gibi anlamlar kazandırdığını belirlemek için söz gruplarını incelemişlerdir. Bu söz grupları şunlardır:

Ağına bir zeytin verir, altına tulum tutar.	Aklının bir köşesine yazdı.	Aklınla bin yaşa.	Aklın yolu birdir.	İki cambaz bir ipten oynamaz.
I	II	III	IV	V

Buna göre görselde verilen bu söz gruplarından hangilerinde sayı sıfatı kullanılmıştır?

- A) I ve III B) **I ve V** C) II ve IV D) II ve V E) III ve IV

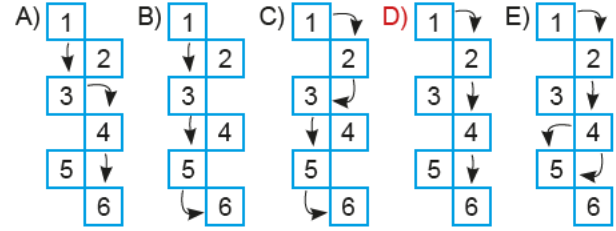
4 Aşağıdaki dizelerin hangisinde sıfat tamlaması ku-lanılmamıştır?

- A) Küçücükten çıktım gurbet ellere
Hakikat rahına düştüm gezerken
Eski sözdür gelir yazılan sere
Aşk atına bindim yayan giderken
- B) Vardım çiftçi oldum cümleden akdem
Yıllık ile tuttu beni bir âdem
İçtiğim tarhana çorbası her dem
Ağzım yaktım sıcak çorba içerken
- C) **Avcı oldum kuşlar havaya uçtu**
Hırsız oldum kement boynuma geçti
Gemici oldum gemim engine düştü
Hele ben kurtuldum tekne batarken
- D) Aşçı oldum asla pişmedi yemek
Boyacı oldum bilmem al yeşil frenk
Tellal oldum tuttum bir topal eşek
Çamura saplandı çekip giderken
- E) Nalbant oldum kırdım nalın çoğunu
Bir katır nalladım dinle oyunu
Meğer acemiymiş bilmem huyunu
Çenemi teptirdim nalın sökerken

5 Aşağıdaki paragrafta numaralanmış cümlelerin bazılarında sıfat-fiil grubuyla yapılan sıfat tamlaması örnekleri vardır.

(1) Bingöl Dağları'na ava giden bir avcı, uzun takipten sonra istediği gibi bir kuş vurur. (2) Taze avını hemen yemek niyetinde olan avcı, kuşu yakındaki bir gölün suyunda temizlemek ister. (3) Tüyerini yolar ve kuşu gölün suyu ile yıkamaya başlar. (4) Yolunan kuşun cansız olduğunu bildiği için de fazla sıkı tutmaz. (5) Fakat daha kuşu suya daldırır daldırmaz kuş canlanıp elinden uçup gider. (6) Hadise karşısında şaşırان avcı, bu gölün, öteden beri işittiği hayat suyu ile dolu olduğunu anlar.

Sıfat-fiil grubuyla yapılan sıfat tamlamalarının olduğu cümlelerin numaralarının ok yönünde, doğru sıralandığı seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

6 Aşağıdaki tabloda sıfat tamlamalarının yapılış özellikleri verilmiştir.

	Yapılış Özellikleri	Örnekler
a	Sıfat-fiil grubuyla yapılan sıfat tamlaması.
b	Tamlayan unsuru belirtili isim tamlaması olan sıfat tamlaması.
c	Niteleme sıfatı ve belgisiz sıfatla yapılan sıfat tamlaması.
d	Tamlayan unsuru sıfat tamlaması olan sıfat tamlaması.

Buna göre;

- I. evin karşısındaki kaya
II. o yıllardaki hâlimiz
III. savaştan kaçan çocuklar
IV. eski bir efsane

numaralandırılan sıfat tamlaması örnekleri hangi seçenekte yapılış özellikleriyle doğru eşleştirilmiştir?

- A) a - I, b - III, c - II, d - IV
B) a - III, b - II, c - IV, d - I
C) a - III, b - IV, c - II, d - I
D) a - II, b - I, c - III, d - IV
E) a - III, b - I, c - IV, d - II

1 Ahmet Mithat Efendi'ye ait;

- I. Ah ey kaari (okur)! Hayalen değil, hakikaten dahi imkân olabilseydi de sizi şu yazıhanenin karşısındaki yaldızlı nazik iskemlenin üzerine oturtsa idim; hanımın yazı yazışını oradan izleseydiniz.
- II. Biçare Hasan Mellah! Biçare ki biçare. Her şeyden önce o kadar yufka yüreğe sahip olduğu içindir ki biçaredir.
- III. Bahçeye bakan iki penceresi olan duvarın deniz canibindeki köşesinde bir kanep ve beriye doğru yine birkaç sandalye ile kapı tarafındaki köşesinde bir aynalı dolap; kapının iki tarafında bahçenin sokak tarafındaki cihetine bakan iki pencere bulunur.
- IV. Vakıa ikiniz de taze civan. Hemen Allah birbirinize kavuştursun. Lakin niyetiniz hayır ise ne diyeyim? Yok değil ise bu işi artık tatlı yerinde bıraksanız fena olmaz.

numaralandırılmış metinlerde Tanzimat romanlarında görülen özelliklerden hangisi örneklenmemiştir?

- A) Yer yer konuşma dilinin özelliklerinden yararlanılmıştır.
- B) Okurlara seslenilerek meddahların hikâye tekniği kullanılmıştır.
- C) Betimlemeler bir süs ögesi olarak kullanılmış; eylem dışı, hareketsiz, cansız anlatımlarla verilmiştir.
- D) **Eserlerde rastlantısal olaylara yer verilmiştir.**
- E) Kahramanlara karşı tarafsız kalınmamış, yazarlar anlatıma duygularını katmıştır.

- 2 Talat, işe gider gelirken Hacı Baba'nın dükkanında onun üvey kızı Fitnat'ı görür ve ona aşık olur. Fitnat da kafes aralıklarından gördüğü Talat'a aşık olmuştur. Hacı Baba'nın, evlatlığının dışarıya çıkıp kimseyle görüşmesine izin vermediğini öğrenen Talat, tek çareyi Fitnat'a nakış gösteren Şerife Kadın ile tanışmakta bulur. Kız kılığına girip Ragıbe adını alarak Şerife Kadın'ın evine nakış öğrenmeye gider. Şerife Kadın, Fitnat ile Ragıbe'yi tanıştırır. Talat, Fitnat'ın da kendisine aşık olduğunu anlayınca, ona kendisini Talat'ın kız kardeşi olarak tanıtır. Talat her gün kıyafet değiştirerek Fitnat'ın evine gitmektedir. Şerife Kadın, Üsküdar'daki Toptaş'ında bir konak sahibi zengin ve dul bir adam olan Ali Bey ile Fitnat'ı evlendirmeyi düşünür. Fitnat, Ragıbe'ye bu haberi verdiği gün gerçek ortaya çıkar: Ragıbe, Talat'ın kendisidir. İki genç şayet evlenemeyecek olurlarsa intihar etmeye karar verirler. Fitnat'a evdekiler bir hile yapar ve onu Ali Bey ile nikâhlayıp düğün evine götürürler. Fitnat, kendini Ali Bey'e teslim etmez. Tartışma esnasında Ali Bey, Fitnat'ın boğazından kopan muskayı açıp okuduğunda onun öz kızı olduğunu öğrenir. Ali Bey telaşla Fitnat'ın odasına geri döndüğünde genç kız intihar etmiştir. Bu arada Talat da gelir. Sevgilisini kanlar içinde görünce dayanamaz ve ölür. Şuur kaybı geçiren Ali Bey de sadece altı ay yaşar.

Yukarıdaki parçada tanıtılan romanın yazarı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Namık Kemal
- B) R. Mahmut Ekrem
- C) Yusuf Kamil Paşa
- D) **Şemseddin Sâmî**
- E) Nabizâde Nâzım

3

a	Telemak - Yusuf Kamil Paşa	İlk edebî roman	1
b	İntibah - Namık Kemal	İlk köy romanı	2
c	Cezmi - Namık Kemal	İlk realist roman	3
d	Araba Sevdası - Recaizade Mahmut Ekrem	İlk çeviri roman	4
e	Karabibik - Nabizâde Nâzım	İlk tarihî roman	5

Buna göre görselde verilenler aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

- A) **a - 4, b - 1, c - 5, d - 3, e - 2**
- B) a - 2, b - 4, c - 1, d - 5, e - 3
- C) a - 1, b - 2, c - 3, d - 4, e - 5
- D) a - 3, b - 5, c - 1, d - 2, e - 4
- E) a - 5, b - 1, c - 4, d - 2, e - 3

4

Özgür insan modeli ve din yerine aklın öne çıkarıldığı bilim kaynaklı düşünceler modern romanın oluşmasına katkı sağlamıştır.

Modern roman türünün 15. yüzyılda Rönesans ile başladığını ve 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı ile gelişimine devam ettiğini söylemek yanlış olmaz.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir şekilde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Hürriyet, akıl, din gibi konuları işleyerek bilime yönelen modern roman; 15. yüzyılda Rönesans'la başlamış ve 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı ile gelişimini sürdürmüştür.
- B) **15. yüzyılda Rönesans ile hayat bulup 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı ile gelişimini sürdürdüğünü söyleyebileceğimiz modern romanın oluşumunda; özgür insan tipi ile dinin değil, aklın ön plana çıkarıldığı bilim odaklı fikirler etkilidir.**
- C) 15-18. yüzyıllar arasında yer alan modern romanın ele aldığı konularla aydınlanmaya ve bilime yönelerek büyük bir gelişme gösterdiğini söylemek yanlış olmaz.
- D) Çağdaşlaşma kaynaklı modern roman özgürlük, din dışı unsurlar ve düşünme yetisi ile 15. yüzyıldaki Rönesans'tan 18. yüzyıldaki Aydınlanma Çağı'na kadarki zamanda büyük bir gelişim göstererek edebiyatta çığır açmayı başarmıştır.
- E) Modern roman türü, özgür insan tipi ve dinin değil; aklın ön planda tutulduğu bilim kaynaklı düşüncelerin ortaya çıkmasında etkili olarak önceki tüm tabuları yıkmış ve 18. yüzyıldan sonraki kuşaklar için de bir yol gösterici olmuştur.

5 Halide Edip Adıvar, Handan romanında kahramanlarının

I

birbirlerine yazdıkları mektuplarla gelişen olayları anlatır. Eser mektuplardan oluşması bakımından önemlidir.

Ateşten Gömlek romanında Millî Mücadele yıllarında

II

yaşananları, İzmir'in işgali sırasında kocası ve çocuğu düşman tarafından öldürülen Ayşe'nin etrafında gelişen olaylarla anlatır. Vurun Kahpeye'de İstanbul'a öğretmen

III

olarak atanan Aliye'nin yaşadığı sıkıntılar işlenir. Sanatçı, en önemli romanlarından biri olan ve olgunluk dönemi eseri olarak kabul edilen Sinekli Bakka'da, II. Abdülhamit

IV

Dönemi toplumunu bir aşk hikâyesi etrafında tahlil eder. Bir başka toplumsal tahlili ise Tatarcık romanında yapar.

V

Bu eserde Cumhuriyet Dönemi gençliğinin durumu anlatılır.

Bu parçada Halide Edip Adıvar'ın numaralandırılmış eserlerinden hangisi yanlış tanıtılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6 Okuyucuyu derinden sarsan ve defalarca okuyabileceğiniz bu eserde yoksul Raskolnikov adındaki bir genç, hukuk fakültesini kazanır fakat ekonomik sıkıntılardan dolayı okulunu yarıda bırakır. Bir yandan da paranın aşağılık insanların elinde olmasına öfkelenerek, para sıkıntısı çekmesinin adaletsiz olduğunu düşünür. Bunun üzerine eşyalarını bırakıp para aldığı yaşlı tefeci kadını ve kadının kız kardeşini öldürür. Cinayeti işlediğini kimse-nin görmemesine rağmen huzursuzluğu bir türlü bitmez. Vicdan azabıyla masumiyetini ve insanlığını yitirdiğini düşünmeye başlar. Psikolojik olarak çok etkilenen ve kendi içinde savaşlar veren Raskolnikov kimseyle konuşmaz, yalnızlığı seçer. En sonunda cinayeti işlediğini itiraf ederek teslim olur. Okurken kendinizi Raskolnikov'un suç ortağı gibi hissedebileceğiniz, duygularını birebir yaşayacağınız, dünyanın en önemli yapıtlarından biri olan bu eseri muhakkak okumalısınız.

Bu parçada tanıtılan eser ve yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sefiller - Victor Hugo
B) Anna Karenina - Lev Tolstoy
C) Vadideki Zambak - Honoré de Balzac
D) **Suç ve Ceza - Fyodor Dostoyevski**
E) Aşk ve Gurur - Jane Austen

1

- I. Sabaha karşı Beyrut görüldü. İskelelere uğramak şartıyla en çoğu bir haftada alınan bu yolu, kereste yüklü, şilep bozması, küçük, köhne vapur- dosdoğru geldiği halde- ancak on günde, güç belâ aşabilmişti. Ege Denizi'nde mevsim fırtınalarını yerken Hilmi Efendi, bir aralık ümide kapıldı, "Galiba batacağız, diyordu, kurtulacağım!" fakat aksi gibi, Rodos önlerinde rüzgâr düştü; Kıbrıs açıklarında ise ılık bir bahar havası başladı; etrafa hoş ve olgun bir koku, yeni kesilmiş geçkince bir karpuz kokusu yayıldı.
- II. Mücevherat gibi zevâitten başlayan bu israfat bir yıl zarfında ayda on on beş bin kuruştan ziyâde irat getiren akaratı bitirdikten sonra haneye ve tetümmatına ve hatta cariyelere dahi sirayet ederek ömrünü refâhiyyet-i kanaatkârenin en âlâsı denilecek bir hâl içinde imrâr eden hanımefendi (...) bir iki eski oda döşemesi, birkaç kırık çürük sahan, tencere ile (...) sürünerek, dikişle, nakışla geçinmeye (...) mecbur olmuş idi.
- III. Sakarya ve ordu hayatı bana roman yazmayı unutturmuş, beni almış götürmüştü. Sakarya arkadaşlarımın basit, fakat ilahî meşakkatlerini ben de onlar kadar sâde görüyor, Türk gençliğinin şâheserini bütün güneş ve gölgesi içinde yaşamak saadetini kâfi addediyordum. Ankara'ya uzun bir izinle döndüğüm günlerde birdenbire pek eski zamanların roman yazmak hummasına tutuldum.
- IV. Kiliseye girdim, ben kilise güzelliklerinden anlamam. Yalnız serin ve loştu. Azıcık da günlükle karışık bir küf kokuyordu. Dalgın ve hatta aptal, bir köşede dururken loşluk içinde kaldığı için tülünden yüzünü fark edemediğim siyahlı bir kadın bana doğru geldi. Dışarıdaki ince siyahlı kadındı. Vakur, kibar ve pek iyi giyiniyor. Tam yanıma gelince elini uzattı. Bir Türk Türkçesiyle "Siz burada ne geziniyorsunuz, Refik Bey?" dedi.
- V. İnebolu deresinin taşlıkları ve iki tarafı, gece başka bir dünya oluyordu. Kağnı halkaları içinde toplanan köy kadınları, kızlar, çocuklar ve ihtiyar erkekler uzun yollara karşı kuvvet biriktirmek için dinlenirlerdi. Yıldız'la Beybaba, kafesli hanayın sedirinden onları seyrederek, seslerine kulak verirlerdi. Kâh Beybaba coşardı: — Şu millî cidal içinde köy kadını başlı başına bir tarih ve bir şâheser yaratıyor.

Numaralandırılan roman parçaları, içerik ve üslup özellikleri bakımından değerlendirilirse hangisinin Millî Edebiyat Dönemi'nde yazıldığı söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2

Halide Edip Adıvar'ın eserleri üç dönemde ele alınabilir. Bunlardan ilki Seviye Talip, Handan ve Kalp Ağrısı gibi daha çok ----- incelediği eserlerdir. Bu dönem eserlerinde özellikle psikolojik tahliller ön plandadır. İkinci dönem ----- işlediği Ateşten Gömlek ve Vurun Kahpeye gibi eserlerini yazdığı dönemdir. Bu dönem eserlerinde millî duygular ön plandadır. Üçüncü dönem ise ----- konulara yöneldiği ve bu anlayışla Sinekli Bakkal, Tatarcık ve Sonsuz Panayır gibi romanları yazdığı dönem olarak kabul edilir.

Halide Edip Adıvar

Görselde verilen parçada boş bırakılan yerlere konu bütünlüğünün sağlanması açısından aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) toplumsal konuları ve kadın psikolojisini - Millî Mücadele yıllarını - Kurtuluş Savaşı sonrasında bireysel
 B) bireysel konuları ve toplum psikolojisini - Osmanlı'nın son yıllarını - Kurtuluş Savaşı sırasında toplumsal ve bireysel
 C) toplumsal konuları ve halkın psikolojisini - Kurtuluş Savaşı yıllarını - Millî Mücadele sonrasında bireysel
 D) **bireysel konuları ve kadın psikolojisini - Millî Mücadele Yıllarını - Kurtuluş Savaşı sonrasında toplumsal ve sosyal**
 E) bireysel konuları ve toplum psikolojisini - Millî Mücadele yıllarını - I. Dünya Savaşı sırasında toplumsal ve sosyal

3 ve 4. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Yaban, Türk edebiyatında aydın-halk arasındaki uçurumu açık ve kaygıdan uzak şekilde ele alan nadir romanlardan biridir.

Yaban, Yakup Kadri'nin zincir romanları içinde bir yerde düşünülebilir ama farklılığı, bu zincir içinde ilk defa Anadolu'dan bir bakışın romana hakim olmasıdır. Roman, I. Dünya Savaşı yıllarından başlayarak Sakarya Meydan Muharebesi'ne kadar olan zamanı kapsar. İç Anadolu Bölgesi'nde Porsuk Çayı civarında bulunan bir köyde yaşanır. Ahmet Celal bir İstanbul çocuğudur ama Anadolu'nun bambaşka bir gerçeğini anlatır: Alabildiğince fakirlik ve bunun verdiği daha büyük bir ruhsuzluk.

3 Yukarıdaki parçadan hareketle Yaban adlı romanla ilgili olarak;

- I. Yazarın Anadolu'yu anlattığı ilk eseridir.
- II. Sosyal roman özelliği taşımaktadır.
- III. Üslup olarak çok başarılıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4 Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Açıklayıcı bir anlatım kullanılmıştır.
- B) Eserin olay örgüsü sade bir dille okuyucuya aktarılmıştır.
- C) Yaban adlı eserdeki çatışma unsurlarına değinmiştir.
- D) **Alışılmamış bağdaştırmalara dayalı anlatım vardır.**
- E) Eserin yer ve zaman unsurlarına dair detaylara yer verilmiştir.

5

Yukarıdaki görselde Halit Ziya Uşaklıgil ve Ahmet Mithat Efendi ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu açıklamalar yapılırken bilgilerin yerleştirilmesinde bir yanlışlık yapılmıştır.

Buna göre numaralandırılan bilgilerden hangileri yer değiştirirse yanlışlık düzeltilmiş olur?

- A) I ve IV
- B) II ve V
- C) I ve V
- D) III ve VI
- E) III ve V

1 Namık Kemal'in Cezmi adlı romanından...

Sevda kıskançlığının şiddeti öyle iltifatlarla kanaate meydan vermediğinden ümitsizlik ve tutkuyla karşılık bir bakışla Adil Giray'ı yukarıdan aşağıya süzdü. "Yok! Hanzade'm yok! Mümkün değil, bu hâle tahammül edemeyeceğim. Sana ya ben sahip olacağım, ya mezar... Üzerimize bir felakettir çökmüş. Sonuna kadar hükmünü yerine getireceğim. Beni kendime hâkim zannetme! Gönlüme üstün bir kuvvet sahip olmuş, bana her ne isterse yapıyor. Ayağımla, isteğimle cehenneme atılmak elimden gelir. Aşk buhranı fakat getirilemeyecek hâle geldi. İkimiz de can üzerinde duruyoruz. Düşün! Hayat lezzetini aklına getir! Herkesin dünyaya bir kere geldiğini unutma! Düşün de bana kati bir cevap ver. Yarına kadar mühlet.

Bu parçadan hareketle Namık Kemal'in sözü edilen romanı yazarken hangi edebi akımdan etkilendiği aşağıdakilerden hangisinde sebebiyle birlikte verilmiştir?

- A) Modern yaşamın getirdiklerini kabul etmeyen bir üslup kullanıldığı için postmodernizm
- B) Gerçekçilik ön plana çıkarılıp izlenimlere önem verildiği için realizm
- C) Duygu ve düşünceler bütün olumsuz ve çirkin yönleriyle ele alındığı için natüralizm
- D) Bütün duygular aklın kontrolünde olduğu için klasisizm
- E) **Duygular ön planda olduğu için, samimi bir dil kullanıldığından romantizm**

2

I

Biçare kadın ciğer-paresinin hevesat-ı vicdanını hanedanı dahilinde münhasır tutmak için ele geçirdiği bu cezibe-i zî hayatın tecrübe-i tesiratını bin can ile mütehâlik oladursun, Ali Bey tabiatında olan şiddet-i inhimâk iktizasınca Mahpeyker'in ülfetlerine vaz etmeye çalıştığı her türlü hududu pây-mâl ederek gündüzlerini de orada geçirmeye başlamıştır.

II

Ahmet Cemil düşündü:

Artık saklamaya ne lüzum var? İşte bütün hüsrân içinde geçen gençlik sevdasının emel özü. O ışıklı rüyalarının genç kızı, hayatında birinci ve sonuncu olmak üzere seveceği vücut, işte o biraz evvel gülerek, dudaklarını basarak, hafifçe başıyla selamlayarak, "Efendim!.." diyen Lâmia idi.

III

- Sen dün gece öyle geç vakit niçin sokağa çıkmıştın? Kızım.
- Dilber cevap vermedi.
- Öyle gece yarılarında çıkan hayelleri düşünmeden yaramaz çocuklara gözükken umacıardan buralara nasıl geldin?
- Dilber gene cevap vermedi.
- Dün gece yatakta anneciğini sayılıyordun, Şimdi nerede? Dilber sana ne oldu?
- Hiç, ben kaçtım.

IV

Kâmrân, yine bir sabah kapalı panjurlarına vuran taş sesleriyle uyandı. Bunun, yalnız Feride'ye mahsus bir uyandırma usulü olduğunu biliyordu. Çalığışu, yine onu, büyük cevzin altında sabah ziyafetine davet ediyordu. İlk günlerde vaat ettiği gibi artık güzel armut kokusu vermeye başlayan sütun yanında mini mini dışarlık çörekleri, sonra reçele benzeyen pembe bir tatlı vardı.

Yukarıdaki görselde bazı romanlardan alınan parçalar verilmiştir.

Bu parçaların kahramanları dikkate alındığında hangileri Tanzimat romanından alınmış olabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) I ve IV

3 Aşağıdaki açıklamalardan hangisi, yay araç içinde belirtilen romanla ilgili değildir?

- A) İzmir'in işgali sırasında kocası ve çocuğu düşman tarafından öldürülen Ayşe; İstanbul'a, akrabası Peyami'nin yanına gelir. İkisinin yanına Binbaşı İhsan da katılır ve Anadolu'ya geçerler, amaçları Kuvâ-yi Milliye'ye hizmet etmektir. (Handan)
- B) Ali Rıza Bey hastalanır ve hastaneye yatar, kızı Leyla Ali Rıza Bey'i hastaneden alır, kendi oturduğu lüks apartmana götürür. (Yaprak Dökümü)
- C) Babadan kalma bir servete sahip olan Naim Efendi, memurluk yapmakta ve bu serveti özenle idare etmektedir. (Kiralık Konak)
- D) Romanın teması kıskançlıktır. Çevrenin ve kalıtımın romanın başkişisinin kaderi üzerinde etkili olduğu tezi tarafsız bir gözle anlatılır. Mekân olarak İstanbul kullanılmıştır. Zaman Batı'yla tanıştığımız yıllardır. Romanın dili yabancı sözcüklerle yüklüdür ve betimlemeleri süslüdür. (Zehra)
- E) Zehra mektebin başmuallimidir. Yeni eğitim öğretimin bütün gereklerini yerine getirir, öğrencilerle bire bir ilgilenir fakat öğrencilerin yaptıkları yanlışları asla affetmez. Maarif müdürü de Zehra'nın bu özelliğinden çok muzdariptir. (Acımak)

4

1

Tanzimat edebiyatı yazarı Namık Kemal tarafından yazılan eser, Türk edebiyatının ilk tarihi romanı olma özelliği taşır.

2

Acıklı bir aşk hikâyesini anlatan bu eser Şemsettin Sami tarafından yazılmış, Osmanlıca harflerle basılan ilk Türkçe roman örneğidir.

3

Samipaşazade Sezaî'nin 1888'de yayımlanan romanıdır. Türk edebiyatında romantizmden realizme geçiş eseri olarak kabul edilir.

Görselde özellikleri verilen eserler sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	1	2	3
A)	Sergüzeşt	Taaşuk-ı Talat ve Fitnat	Cezmi
B)	Cezmi	Karabibik	Sergüzeşt
C)	İntibah	Letâif-i Rivâyât	Küçük Şeyler
D)	Gülnihal	Sefiller	Sergüzeşt
E)	Cezmi	Taaşuk-ı Talat ve Fitnat	Sergüzeşt

5

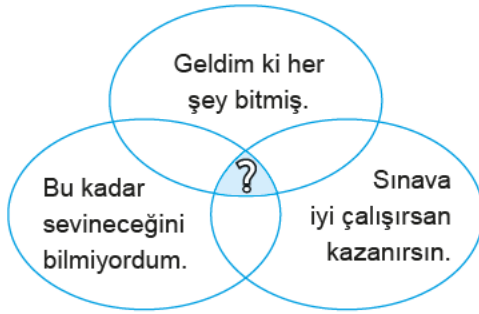
- I. Servetifünûn sanatçıları yaşadıkları dönemdeki siyasal baskılar ve sansür nedeniyle bireysel konulara yönelmiştir.
- II. Yazarlar eserlerinde bireysel içerikli hayâl-hakikat çatışması, başarısız aşklar, karamsarlık, melankolik ruh hali gibi durumlar üzerinde durmuşlardır.
- III. Yaşamın gerçeği ile romanın gerçeği birbiriyle örtüşür ve roman gerçek yaşamdan, içinde yaşadığı toplumsal, ekonomik ve kültürel ortamdaki etkilenir.
- IV. Mai ve Siyah'ta romanın yazıldığı dönemin basın hayatı; Aşk-ı Memnu'da Beyoğlu'ndaki zengin ve lüks hayat yer alır.
- V. Servetifünûn romanında, konular İstanbul'daki seçkin kişilerin yaşamından, özellikle Batılı çevrelerden alınır.

Numaralandırılmış cümlelerde yer alan bilgi yanlış aşağıdaki değişikliklerden hangisinin yapılmasıyla giderilebilir?

- A) I. cümlede "bireysel konular" yerine "toplumsal konular" getirilmelidir.
- B) II. cümlede "bireysel içerikli" yerine "sosyal içerikli" getirilmelidir.
- C) III. cümlede "Yaşamın gerçeği ile romanın gerçeği birbiriyle örtüşür ve" yerine "Yaşamın gerçeği ile romanın gerçeği birbiriyle örtüşmez ancak" getirilmelidir.
- D) IV. cümlede "Mai ve Siyah" ve "Aşk-ı Memnu" yer değiştirmelidir.
- E) V. cümlede "İstanbul'daki seçkin kişilerin yaşamından" yerine "Anadolu halkının yaşamından" getirilmelidir.

- 1 Şemada kesişim noktası üç cümlenin de sahip olduğu ortak özellikleri ifade etmektedir.

Şemada soru işareti (?) ile belirtilen yere;

- I. Kurallı cümle
II. Fiil cümlesi
III. Olumlu cümle

yargılarından hangileri yazılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

- 2
1. Cahile laf anlatmak deveye hendek atlatmaktan güçtür.
 2. Cami ne kadar büyük olsa imam gene bildiğini okur.
 3. Can çekişmektense ölmek yeğdir.
 4. Cömert derler maldan ederler, yiğit derler candan ederler.
 5. Cefayı çekmeyen sefanın kadrini bilmez.

Yukarıda numaralandırılan atasözlerinden biri, yapıca diğerlerinden farklıdır.

Buna göre aşağıdaki atasözlerinden hangisinin yapıca farklı olan bu atasözüyle benzer olduğu söylenemez?

- A) Çok söz yalansız, çok para haramsız olmaz.
B) **Abanın kadri yağmurda bilinir.**
C) Çok söyleme arsız edersin, aç bırakma hırsız edersin.
D) Demir nemden, insan gamdan çürür.
E) Darı unundan baklava, incir ağacından oklava olmaz.

- 3 11. sınıf öğrencisi Yasin, EBA üzerinden "Cümle Çeşitleri" testini çözerken ekrandaki soruyu ilk gördüğünde çözememiş ve boş bırakarak diğer soruları çözmüştür. Tüm sorular bittikten sonra bu soruya dönmüş ve soruyu doğru cevaplamıştır.

CÜMLE ÇEŞİTLERİ

🖨 Yazdır 📄 Rapor 📤 Odev Gönder

5. (I) Birçok insan matematiğin yasalarını bilir ve güzel sanatların birçoğunda da beceri sahibidir. (II) Fakat çoğu insan yaşamını yöneten yasalarla, yaşama sanatı denen o güç sanat hakkında çok az şey bilir. (III) Bir insan bir uçak yaparak onunla bütün dünyayı baştan başa dolaşabilir. (IV) Sanatları öğrenirken listenin en başına yaşama sanatını koymayı unutmamalıyız!

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi, yapısına göre diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV

1	(A)	(B)	(C)	(D)
2	(A)	(B)	(C)	(D)
3	(A)	(B)	(C)	(D)
4	(A)	(B)	(C)	(D)
5	(A)	(B)	(C)	(D)
6	(A)	(B)	(C)	(D)
7	(A)	(B)	(C)	(D)
8	(A)	(B)	(C)	(D)

Buna göre aşağıdaki optiklerden hangisi Yasin'e aittir?

- A) 1 (A) (B) (C) (D)
2 (A) (B) (C) (D)
3 (A) (B) (C) (D)
4 (A) (B) (C) (D)
5 (A) (B) (C) (D)
6 (A) (B) (C) (D)
7 (A) (B) (C) (D)
8 (A) (B) (C) (D)
- B) 1 (A) (B) (C) (D)
2 (A) (B) (C) (D)
3 (A) (B) (C) (D)
4 (A) (B) (C) (D)
5 (A) (B) (C) (D)
6 (A) (B) (C) (D)
7 (A) (B) (C) (D)
8 (A) (B) (C) (D)
- C) 1 (A) (B) (C) (D)
2 (A) (B) (C) (D)
3 (A) (B) (C) (D)
4 (A) (B) (C) (D)
5 (A) (B) (C) (D)
6 (A) (B) (C) (D)
7 (A) (B) (C) (D)
8 (A) (B) (C) (D)
- D) 1 (A) (B) (C) (D)
2 (A) (B) (C) (D)
3 (A) (B) (C) (D)
4 (A) (B) (C) (D)
5 (A) (B) (C) (D)
6 (A) (B) (C) (D)
7 (A) (B) (C) (D)
8 (A) (B) (C) (D)
- E) 1 (A) (B) (C) (D)
2 (A) (B) (C) (D)
3 (A) (B) (C) (D)
4 (A) (B) (C) (D)
5 (A) (B) (C) (D)
6 (A) (B) (C) (D)
7 (A) (B) (C) (D)
8 (A) (B) (C) (D)

4

ATEŞTEN GÖMLEK

(I) Dışişlerinde görev yapan bir gençtir Peyami. (II) Kurtuluş Savaşı'nda hem başından yaralanmış hem de bacaklarını kaybetmiştir. (III) Cebeci Hastanesinde yattığı sırada bir yandan hatıralarını yazar. (IV) Kendisine savaş sırasında da emir erliğini yapan Salim bakımını üstlenir. (V) Doktorlar bir ameliyatla kafatasını açarak savaş sırasında kafatasının içinde kaldığı sanılan kurşunu çıkaracaktır.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerin türü ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) **I. Cümle** Yüklemin türüne göre: İsim cümlesi
Yüklemin yerine göre: Devrik cümle
Anlamına göre: Olumlu cümle
Yapısına göre: Girişik birleşik cümle

B) **II. Cümle** Yüklemin türüne göre: İsim cümlesi
Yüklemin yerine göre: Kurallı cümle
Anlamına göre: Olumsuz cümle
Yapısına göre: Bağlı cümle

C) **III. Cümle** Yüklemin türüne göre: Fiil cümlesi
Yüklemin yerine göre: Kurallı cümle
Anlamına göre: Olumlu cümle
Yapısına göre: Girişik birleşik cümle

D) **IV. Cümle** Yüklemin türüne göre: Fiil cümlesi
Yüklemin yerine göre: Kurallı cümle
Anlamına göre: Olumlu cümle
Yapısına göre: Girişik birleşik cümle

E) **V. Cümle** Yüklemin türüne göre: Fiil cümlesi
Yüklemin yerine göre: Kurallı cümle
Anlamına göre: Olumlu cümle
Yapısına göre: Girişik birleşik cümle

5. 1. Gül bahçesinin kokuları, gecenin karanlığında ciğerlerimizi mest ediyordu.
2. Bize doğru koşarak geldiğini görünce şaşır kalmıştık.
3. Bu yaşananların moralimizi bozmasına izin vermeye kararlıydık bütün aile.
4. Buraya kadar yardıma geldik, elimizden geleni yapacağız.

Yukarıda verilen cümlelerin yapıca özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) 1 - Basit, 2 - Şartlı birleşik, 3 - Girişik birleşik, 4 - Bağımsız sıralı
B) 1 - Bağımlı sıralı, 2 - Bağımsız sıralı, 3 - Bağlı, 4 - Basit
C) 1 - Bağımsız sıralı, 2 - Bağımlı sıralı, 3 - Basit, 4 - İç içe birleşik
D) 1 - Basit, 2 - Girişik birleşik, 3 - Girişik birleşik, 4 - Bağımlı sıralı
E) 1 - İç içe birleşik, 2 - Şartlı birleşik, 3 - Bağlı, 4 - Bağımlı sıralı

6. Bir edebiyat öğretmeni cümle türlerini anlatırken aşağıdaki cümleyi tahtaya yazmış ve dört öğrenciden bu cümle ile ilgili çıkarımlarda bulunmalarını istemiştir.

Tahtaya Yazılan Cümle:

Asker ocağından ayrılmak güçtü, her şeyimi asker ocağına borçluydum.

Tahtaya yazılan cümleyle ilgili öğrenciler şu çıkarımları yapmıştır:

Fahri: Yüklemine göre fiil (eylem) cümlesidir.

Merve: Ögelerinin dizilişine göre kurallı cümledir.

Kerim: Yapısına göre sıralı cümledir.

Sevgi: Anlam bakımından olumsuz cümledir.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangilerinin yaptığı çıkarımlar doğrudur?

- A) Fahri ile Kerim
B) Merve ile Sevgi
C) Merve ile Kerim
D) Fahri ile Kerim
E) Merve ile Sevgi

1 Hacivat ----- söyleyerek gelir (Makamı: Ferahnak).

Sözü canları bağışlar,

Bizim cananımız vardır var.

Yüzü hurşîde benzer,

Meh-i tâbânımız vardır var.

Karagöz — (Penceresinden) Hoş geldin İspanak suratlı
(Çekilir.).

Hacivat — Diyelim işimizi Mevlâm rast getire. Yâr bana
bir eğlence meded! Aman bana bir eğlence
meded!

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) gazel B) mani C) kaside
D) **semai** E) türkü

2 Sururî:

— Dikkat et, baş pehlivanlar çıkıyor. Bak gördün mü o sarı pehlivanı, sarı bıyıklıyı?

Askar:

— Görmüşem.

— O kim biliyor musun?

— Yoh, bilmirem.

— Ona meşhur Maraşlı Hasan Pehlivan derler. Onun daha kolunu bükecek kâinatta kimse gelmemiştir. O kara yağız olan da İnkayalı İbraam Pehlivan.

— O da pehlivan mıdır?

— Elbette!

— Sure Efendi, ne diyon sen? O daha çocuktur!

Bu metnin bazı bölümlerinin imla kurallarına uygun olmamasının asıl nedeni, aşağıdakilerden hangisinde doğru ifade edilmiştir?

- A) **Kahramanın ağız özelliklerini taklit etme ve bunu okuyucuya sezdirebilmek**
B) Meddahın anlatımına zenginlik katmak
C) Diyalogdaki monotonluğu kırabilmek
D) Okuyucu düzeyine göre dil seçimi yapmış olmak
E) Meddahın görgü ve kültürünü okuyucuya aktarabilmek

3

Kostümü ve dekoru dikkate alındığında bu görsel, aşağıdaki parçalardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Karagöz — Peki öyle olsun, Hacivat... Neydi şu söylenecek şey?

Hacivat — Efendim, üç tunç tas kaysı hoşafı...

Karagöz — Ulan bu hiçbir şey değil... Demek ben şimdi bunu söyledim mi artık her şeye aklım erecek, öyle mi?

Hacivat — Elbette...

B) Ferhad: (Gürzünü yere dayar, ona yaslanır ve tıpkı köy kahvesinde etrafı selamlıyormuş gibi.)
Merhaba, Demirdağ, merhaba meskenimiz, merhaba ...

Demirdağ: Merhaba ...

Ferhad: Merhaba, Çobanyıldızı, hâlâ deve çanı gibi sallanır durursun orada, merhaba ...

Çobanyıldızı: Merhaba ...

C) Cleante — Neye karar verdim dediniz?

Harpagon — Mariane ile evlenmeye.

Cleante — Kim? Siz mi . . . Siz mi?

Harpagon — Evet, ben, ben, ben! O ne biçim soru öyle?

D) **Pişekâr — Evet Allah bakide kalanlara uzun ömürler versin. Ne çare birader, mukadderat.**

Kavuklu — Ne kadar atayım göstermedin?

Pişekâr — Ne atacaksın?

Kavuklu — Bilmem, sen bu kadar at dedin ya.

E) Kaymakam: Doğru söyle! Şu eski evrakı sakladığınız dosyalar yok mu? Dolaplar dolusu...

Tahrirat Kâtibi: Var efendim.

Kaymakam: Can kulağı ile dinle. O dolapları devirip bütün içindekileri yere boşaltacaksın.

Tahrirat Kâtibi: Niçin efendim?

4

Türün Önemli Temsilcileri

Tek kişilik bir gösteridir.

Büyük bir taklit ustasıdır.

Perde, sahne, dekor kullanılmaz.

İsmail Dümbüllü

Rasim Öztekin

Erol Günaydın

Aksesuar olarak sopa ve mendil kullanılır.

Bir hikâye anlatma ve canlandırma sanatıdır.

Halk hikâyeleri, şehir hayatı, yaşanmış olaylar gibi konuları işler.

Hikâyeleri genellikle dini konular, efsaneler, destanlar ve halk hikâyelerinden oluşmaktadır.

Güldürüyü ve beraberinde daha çok ders vermeyi amaçlayan seyirlik bir türdür.

Bu infografikte (bilgi grafiği) geleneksel Türk tiyatrosu gösteri türlerinden hangisi hakkında bilgi verilmiştir?

A) Orta oyunu

B) Karagöz

C) Meddah

D) Kukla

E) Köy seyirlik oyunu

5

Aşağıdaki kavramlardan hangisi bu görsellerle ilişkilendirilemez?

A) Taklit

B) Komedi

C) Yerlilik

D) Süflör

E) Tiyatro

6

Bu bölüm; olay dizisinden arınmış, söz ağırlıklı yanlış ve ters anlamalar, cinas, mecaz ve kinaye gibi nüktelerden oluşan, kısacası dilin kullanımından gelen güldürü öğelerinin bolca kullanıldığı bir bölümdür.

Görselde verilen diyalog Karagöz oyununun hangi bölümünden alınmış olabilir?

A) Mukaddime

B) Muhavere

C) Döşeme

D) Fasil

E) Bitiş

- 1 Sahnede eski Atina'yı temsil eden dekor vardır. Atinalıların kimi âşığı oynamakta kimi seyretmekte. Ölüm cezasının uygulanması için Sokrates meydana getirilir.

Kriton — Neden gülüyorsun Sokrates?

Sokrates — Mahkûm güler, gardiyan ağlar, ne günlere kaldı sağlar? Gelelim asıl konumuza beyler. Düşünce erleri yani bilgiler yalnız ölmek için çalışırlar durmadan. Ama halk bilmez görünür bunu. Çünkü tembeldir, gerçeğin tek yüzüyle daha rahat yaşanır.

Gardiyan — Burayı pek anlayamadım.

Apollodoros — Bir günde bilgi olmak istiyor zindancıbaşı!

Sokrates — Aklını bulandırmayan herkes, her zaman çözebilir en karanlık düğümleri.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Komedi özelliklerini taşımaktadır.
B) Diyaloglara dayanan bu parçada bazı düşünceler irdelemektedir.
C) Oyunda halka yönelik bir eleştiri de söz konusudur.
D) Bilgelerin toplumdaki yalnızlığı vurgulanmaktadır.
E) Halkı bilinçlendirme ve bazı konularda farkındalık oluşturma amaçlanmıştır.

- 2 CAFER — (Havaya bir el ateş eder.) Çık ulan erkek-sen! Bak kondularını yakıyorum. Sahap ol tab'ana. Erkek-sen çık da kurtar. (Alevler büyür.)

LÜTFİYE — Sahiden yakıyor. Damımızı yakıyor. Ali neredesin?

TEMEL — Ali abi, Ali abi...

HAFİZE — Bu uğursuzun ağzını koparmayacak mısınız?

ALİ — (Zilha'ya) Tab'am beni bekliyor. Durmak olmaz Zilhacığım.

ZİLHA — Boş ver tab'ana, korkmuyor musun?

ALİ — Korkmasına korkuyorum ama neylersin ki ortada destan var. Destanı yalan komak olmaz.

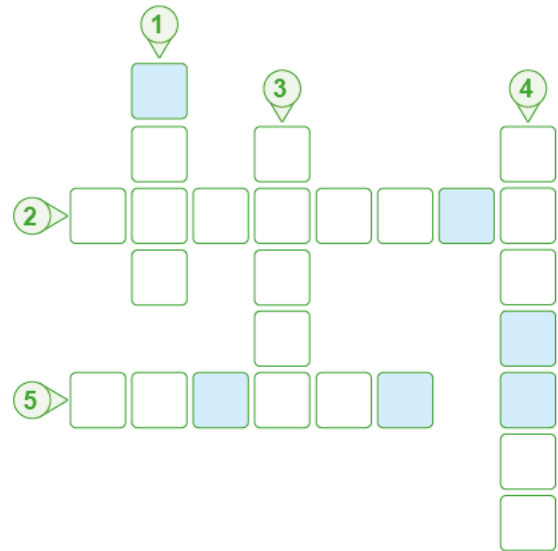
ZİLHA — Havva, Âdem'e ne şart koşmuştu? Ya ben ya cennet, demiş. Ben de sana şart koşuyorum Ali. Ya ben ya destan...

Bu metinden hareketle Keşanlı Ali Destanı adlı tiyatro eseri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Karakterlerin psikolojik durumları oyuna yansıtılmıştır.
B) Epik tiyatro örneğidir.
C) Konuşma dilinden faydalanılmıştır.
D) Yüksek zümreyi konu almaktadır.
E) Diyaloglar söz konusudur.

- 3 Aşağıda Karagöz oyunundaki bazı tiplerin karşılığı verilmiştir. Bu tipleri bulmacaya yazıldığında boyalı kutucuklara gelen harflerle Karagöz oyunu ile ilgili hangi kavram yazılabilir?

1. Halıcılıkla uğraşan zengin İranlı tipler.
2. Altı kulaç lakabıyla anılır. Yaşı büyük akli küçük bir tipler.
3. Karagöz oyununda kadın kılığındaki erkeklerin genel adı.
4. Afyon yutup pineklemele ömür geçiren, olayın en can alıcı yerinde uyuklayan bir tipler.
5. Bazı oyunlarda zengin bir bey, bazı oyunlarda da mirasyedi olan ve İstanbul ağzı ile konuşan tipler.

Tipler bulmacaya yazıldığında boyalı kutucuklara gelen harflerle Karagöz oyunu ile ilgili hangi kavram yazılabilir?

- A) YAHUDİ B) YARDAK C) TASVİR D) HAYALİ E) MEYDAN

4

- Kavuklu — (Ses gelen tarafa dönerek) Senin çenen ama açık kalmış... Siz çilingir misiniz?
Pişekâr — Hayır, efendim; bendeniz bu mahallenin muhtarım. Bir müşkülünüz mü var?
Kavuklu — Bizim yok ama burada bir düşkün var.
Pişekâr — Ne düşkünü?
Kavuklu — Senin gibi bir tımarhane düşkünü.
Pişekâr — Efendim, “Bir müşkülünüz mü var?” dedim, yani bir işiniz mi var?
Kavuklu — Evet, bir dişimiz var, iki babamız. Sen bizi hindi çobanı mı zannettin?
Pişekâr — Hayır, hindi çobanı mindi çobanı değil, ben sizi hiçbir şeye benzetemedim.
Kavuklu — Efendim, sayenizde biz de adamız.
Pişekâr — Bir adam kendine iftira etmez. Yalan söylüyorsun. (Güler.)
Kavuklu — Sana adam olduğumuzu nasıl ispat edelim? İşte senin gibi başımız, elimiz, ayağımız var.
Pişekâr — Dünyada her şey olağandır. Siz de neden adam olamayacaksınız?
Kavuklu — Yediği naneye bak!
Pişekâr — Efendim, maksat latife, size takılmak.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Söyleşmeye bağlı anlatımdan yararlanılmıştır. B) Güldürü unsuru Kavuklu'dan kaynaklanmaktadır.
C) Diyaloglara dayalı konuşma dili kullanılmıştır. D) Kavuklu gölge oyunundaki Karagöz'ün karşılığıdır.
E) **Hem acıklı hem de komik olaylar bir arada yansıtılmaktadır.**

5

- Sir Bortel — (İhtiyarlara)... Mademki köylüleriniz vergilerini ödeyemiyor, isyan ediyorlar demektir. Mademki isyan ediyorlar, ben de zorbalık etmek zorundayım.
Birinci Subay — Sir, adaletli işleriniz hiçbir zaman zorbalık sayılmaz. Buyruklarınız ve önlemlerinizi adaletin ta kendisidir. Ayaktakımının saçma sapan sözlerine kulak asmayınız. Sizin yaptıklarınız iyi mi, kötü mü olduğunu anlayacak halde değildir onlar.
Birinci İhtiyar — ... Sir Bortel, memlekette kıtlık var. Kıtlığın ne demek olduğunu bilmiyor musunuz?
Sir Bortel — (Subaylara) Bu ihtiyar ne söylüyor?
İkinci Subay — Yalan söylüyor Sir. Hiçbirinin aslı yoktur. Açlıktan değil, yalandan ölüyorlar.
Sir Bortel — İster yalandan ister gerçekten ölsünler.
Üçüncü İhtiyar — (Yanıp yakılarak) Merhamet ediniz Sir!.. Bizim elimizden ne gelir? Biz ne yapabiliriz? Vergilerini ödemeleri için kölüyü biz mi kışkırtıyoruz? Yoksulluk yüzünden böyle oluyor. Vergicileriniz gelip köyü aramadılar mı? Halimizi görmediler mi?

Bu oyunun kahramanlarıyla ilgili aşağıdaki tespitlerden hangisi yanlıştır?

- A) Birinci ihtiyar, durumu izah eden yorumlarda bulunmaktadır.
B) Birinci subay, düşüncelerini dile getirirken kendisini dalkavuk vaziyetine düşürmüştür.
C) İkinci Subay, meseleyi yanlış aktararak olayları çarpıtmaktadır.
D) **Üçüncü ihtiyar, olaylara dahil olmayan teslimiyetçi biridir.**
E) Sir Bortel, yetkilerini kötüye kullanarak zorbalığa başvurmaktadır.

1 Beş yaşımıdayken bir ara bir başka eve yollanmıştım. Annemle babam, kavgalarının ve ayrılıklarının birinin sonunda Paris'te buluşmuşlar, İstanbul'da kalan beni ve ağabeyimi de birbirimizden ayırmışlardı. Ağabeyim Nişantaşı'nda, Pamuk Apartmanı'nda, babaannem ve aile kalabalığı ile birlikte kalıyordu. Beni ise Cihangir'e teyzemin evine yollamışlardı. Sevgiyle ve hep gülümseyerek karşılandığım bu evin duvarında beyaz bir çerçeve içerisinde küçük bir çocuk resmi asılıydı. Arada bir, teyzem ya da eniştem duvardaki resmi gösterip "Bak bu sensin." diye gülümserlerdi.

Yukarıdaki parçayla ilgili olarak;

- I. Anlatımda duygular ön plandadır.
- II. Olayı yaşayan ve anlatan aynı kişidir.
- III. Yaşamın bir kesitiyle ilgili bilgi vermektedir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

2 Hatıra türünün en verimli sanatçılarından olan ----- "Saray ve Ötesi" adını verdiği eserinde siyasi ve edebî hatıralarını oldukça edebî bir dille anlatmıştır. Servetifünun dergisinin sahibi olan ----- 1888 ile 1914 yılları arasında yaşadıklarını "Matbuat Hatıraları" adıyla yayımlamıştır. Servetifünun edebiyatının önemli roman yazarlarından olan ----- ise hatıralarını "Edebî Hatıralar" adlı eserde toplamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi seçenekte verilenler yazılmalıdır?

- A) Mehmet Rauf - Ahmet İhsan Tokgöz - Hüseyin Cahit Yalçın
- B) Halit Ziya Uşaklıgil - Ahmet İhsan Tokgöz - Mehmet Rauf
- C) Halit Ziya Uşaklıgil - Ahmet Rasim - Ahmet İhsan Tokgöz
- D) Cenap Şahabettin - Ahmet İhsan Tokgöz - Halit Ziya Uşaklıgil
- E) Halit Ziya Uşaklıgil - Cenap Şahabettin - Hüseyin Cahit Yalçın

3 Aşağıdaki görselde sanatçıların bazı ifadelerine yer verilmiştir.

I	II	III	IV	V
Bir gün, beni rüyasında hasta gören Ahmet Mithat Efendi, ertesi gün tüm ailesiyle gelmişti. Gayet sağlıklı ve neşeli olduğumu görmeleri, hepsinin yüreğine su serpmiştir.	Gülriş Sururi-Engin Cezzar Tiyatrosunda Haldun Taner'in "Zilli Zarife" adlı oyununu oynuyorduk. Ben rol gereği salonun arkasından gelip sahneye çıkardım.	Annemi bana benzetirler. Hele babamla evlendiği seneden kalma bir fotoğrafı var ki benim modelim gibidir. Fakat zavallı kadın sıhhatçe bana hiç benzememiş, çok zayıf.	Ama bizim evde gülünmezdi; hep somurtulur ve uzaklara bakılırdı. Benim çocukluğumda babam uzaklardaydı çünkü. Yıllar sonra döndü ama bu kez de ne varsa o bakmaya başladı uzaklara. Çok az konuşurdu.	Öyle ki çok akşamlar, işimi gücümü bırakıp onlar için yazı bulup okuyordum. Çağırıp dört gözle bekliyordular. Sesli okumaktan yorulunca onların beğendiklerini, bir şeyler öğrendiklerini gördükçe, yorgunluğumu unutuyordum.

Buna göre hangi sanatçının söylediği ifade farklı türdeki bir eserden alınmış olabilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

- 4 Edebiyat öğretmeni öğrencilerden farklı türde metinler bulup bir kâğıda yazmalarını ve altlarına da metinlerin hangi türde olduklarını yazmalarını istemiştir. Tüm öğrenciler bu ödevi hazırlayıp öğretmene getirmiş ve sınıfın % 60'ı metnin türünü doğru yazmışken % 40'ı da yanlış yazmıştır.

Buna göre;

Viyana'ya gidince ilk işim sefaret vasıtasıyla hükûmete müracaat ederek bir sergi salonu temin etmek oldu.

Tablolar gelince evvelâ bunların fotoğraflarını çektirerek bir katalog bastırdım ve İstanbul'da kararlaştırıldığı üzere renkli bir albüm tabedilmek için renkli klişelerini yaptırdım.

Tablolar salonlara asıldı ve sergi Archiduc tarafından açıldı. Bu, Avrupa'da yapılan ilk Türk ressamı sergisi idi. Her gün binlerce Viyanalı sergiyi ziyaret ediyor, gazeteler Türk ressamlarının kabiliyetini anlatan makaleler yazıyorlardı. Serginin kapanmasını müteakip mütareke oldu. Bulgaristan yolu kapanıyordu. Artık Berlin'de sergi yapmak ihtimali kalmadığından ben hemen tabloları ve klişeleri sandıklatıp Şenker Kumpanyasıyla İstanbul'a, Müze Müdüriyeti'ne yolladım.

Kataloğun bastırılması ve renkli klişelerin imali için elimdeki parayı sarf etmiş ve hatta harcırahımı da buna ilave etmişim. İstanbul'dan gönderileceği vaad edilen paranın da artık gelmek ihtimali kalmamıştı. Hükûmet değişmiş Seyfi Paşa vazifesinden ayrılmıştı. İstanbul'a dönmek ihtimali de kalmamıştı. Hâdiseleri beklemek lâzım geliyordu. Sefareten de ümit yoktu. Onlar da şaşırılmışlardı.

Bu, ikinci defa olarak yabancı bir memlekette parasız kalışımdı.

yukarıdaki metni getiren öğrenci, metnin tür kısmına aşağıdakilerden hangisini yazarsa sınıfın % 60'lık kısmına girmiş olur?

- A) Roman B) Hikâye C) **Hatıra** D) Makale E) Haber Yazısı

- 5 **ORHAN KEMAL:** Annemiz Nuriye Hanım oldukça emektar şefkat dolu bir insandı. Fatih'te küçücük bir evde otururduk. Bir açılır kapanır masamız, duvarda eski bir radyomuz vardı. Tek eğlencemiz oydu.

NAZIM HİKMET: Oğlumun mektubunu bugün aldım. Daha o kadar gençsin ki hatıraların olmamış ve hatıralara değerini vermesini öğrenmemişsin. Halbuki ben artık hatıraları olan ve hatıralara değer verecek kadar ihtiyarlamışım.

AHMED ARİF: Yaşamımda en büyük sevinci baba olduğum gün duydum. İnanır mısınız tam iki yıl oğlumun nüfus cüzdanını cebimde taşıdım. Cebimdeki, sanki dünyanın en zengin cüzdanıydı. Oğlum olmuştu.

SÜHEYLA CONKMAN: Onu hiç asık suratlı görmemişimdir. Bazen de kendi kendine söylediği şarkılar vardır ki hiç aklımdan çıkmaz, duydukça onu anımsarım: "Ata binestim geldi." Bir de ondan başka hiçbir yerde duymadığım şeyler mırıldanır, yengem de "Yeter Sabahattin, kes bu ne biçim şarkı?" dedikçe aynı şarkıyı şaka yollu tekrarları.

SADRİ ALIŞIK:

- Sadri Bey dedi adam, ben sizi çok seviyorum.
— Sağ olun, teşekkür ederim.
— Siz hayatı bilen olgun bir sanatçısınız.
— Eksik olmayın efendim.
— Sizin yardımsever bir insan olduğunuzu da duydum, bana yardım edin...
— İşte böyle.

Yukarıdaki tanınmış kişilerden hangisinin ifadeleri, diğerlerinden farklı türde bir eserden alınmıştır?

- A) SÜHEYLA CONKMAN B) ORHAN KEMAL C) AHMED ARİF D) SADRİ ALIŞIK E) **NAZIM HİKMET**

6 Fatih, anıların gerçek hayat hikâyelerini yansıtan metin türleri olduğunu öğrenince bu türden kitaplar okumaya karar verir. Bir kitapçıdan anı türündeki Kırk Yıl, Edebi Hatıralar, Boğaziçi Yalıları, Falaka, Çankaya adlı kitapları satın alır. Aldığı kitapları kitaplığına yerleştirir. Fatih'in raflara yerleştirdiği kitaplarla ilgili şunlar bilinmektedir:

- ◆ Her rafa yalnız bir kitap yerleştirilmiştir.
- ◆ En alt rafta Kırk Yıl adlı kitap vardır.
- ◆ Boğaziçi Yalıları adlı kitap, Edebi Hatıralar ve Çankaya adlı kitapların arasındadır.
- ◆ Falaka adlı kitap, en üst raftadır ve bu kitapla Çankaya adlı kitabın arasında iki kitap vardır.

Fatih'in kitapları raflara dizme sırasına göre, raflara dizilen kitapların yazarları hangi seçenekte doğru sıralanmıştır?

A)	Ahmet Rasim	B)	Ahmet Rasim	C)	Halit Ziya Uşaklıgil	D)	Ahmet Rasim	E)	Mehmet Rauf
	Mehmet Rauf		Adülhak Şinasi Hisar		Mehmet Rauf		Mehmet Rauf		Ahmet Rasim
	Adülhak Şinasi Hisar		Mehmet Rauf		Adülhak Şinasi Hisar		Falih Rıfkı Atay		Adülhak Şinasi Hisar
	Falih Rıfkı Atay		Falih Rıfkı Atay		Falih Rıfkı Atay		Halit Ziya Uşaklıgil		Falih Rıfkı Atay
	Halit Ziya Uşaklıgil		Halit Ziya Uşaklıgil		Ahmet Rasim		Adülhak Şinasi Hisar		Halit Ziya Uşaklıgil

7 Anılarımı yazmaya başlarken seksen iki yaşına bastım. Bu işi tamamlamaya ömrüm vefa eder mi bilmem. Ama bunu deneyeceğim mutlaka. Çünkü belleksiz bir toplum olmamızı önlemek için herkesin anılarını yazmasını yararlı buluyorum. Köşedeki bakkal gördüklerini kaydetse, sokağındaki evlerin nasıl apartmanlaştığını, orada oturanların ne gibi değişimlere uğradığını, kendi bakkaliesinin nasıl markete dönüştüğünü anlatsa bunlar bile ilginç olur bana kalırsa.

Ne var ki görev bildiğim bu işe bir nebze bencillik de karıştığını yadsıyamam. Çünkü insan karanlık bir boşlukta yok olmadan önce bir iz bırakmak ister peşinde. Tek ölümsüzler sanatçılardır, şairlerdir, yazarlardır, düşünürlerdir. Şimdi ünlü olmasalar bile ileride değerleri anlaşılacaktır. Onlar her zaman yaşayacakları, hiçbir zaman unutulmayacakları için anılarını yazsalar da olur, yazmasalar da. Oysa benim gibi bir öğretmeni öğrencilerinden, ailesinden, yakın dostlarından başka kim anımsayacaktır? Onlar da öldükten sonra o öğretmen yok olacaktır karanlık boşluklarda.

(...)

Mina Urgan, Bir Dinozorun Anıları

Bu anı metninden hareketle metnin yazarı Mina Urgan ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Herkesin anılarını kaleme almaları gerektiğini düşünmektedir.
- B) Kişilerin anı türünü seçmelerinin altında yatan asıl nedenin "hatırlanmak isteği" olduğunu düşünmektedir.
- C) Belleksiz bir toplum olma yolunda atılacak adımlarda -bir öğretmen olarak- ilk saflarda yer almak istemektedir.
- D) İnsanların niçin anı yazmaları gerektiği ile ilgili düşüncelerini yalın bir dille ifade etmektedir.
- E) Anılarını çok geç yazıya dökmeye başladığından yaptığı işi tamamlayamama kaygısı içindedir.

1

- I. Gazete haberleri kalıcıdır, televizyon bu açıdan dezavantajlıdır. Kaydedilmedikleri sürece radyo-televizyon haberlerini tekrar tekrar dinleme şansınız yoktur. Gazete haberi gerektiğinde tekrar okunabilir, üzerinde düşünülerek, anlaşılmayan noktalar araştırılabilir.
- II. Gazetenin okuyucu kitlesi, belli özelliklere sahiptir. Bu kitlenin özelliklerine, isteklerine, beklentilerine göre yayıncılık yapılır. Ancak televizyonun hedef kitlesi, teorik olarak tüm toplumdur.
- III. Gazete okuyucusu daha etkindir. Televizyonda, öncelikler dayatılır, izleyici edilgendir. Televizyon haber bültenlerinde, editörün daha belirgin bir kontrolü söz konusudur.

Numaralanmış ifadelerden hangileri gazete haberciliği ile radyo-televizyon haberciliğinin farkları arasında sayılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2

Haber kaynakları; resmi haberler, ajans haberleri ve özel haberler olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Buna göre;

- I. Haber toplama ve yayma işleriyle uğraşan kuruluşlardan derlenen haberlerdir.
- II. Çeşitli kuruluşlardaki yetkili bireylerden alınan haberlerdir.
- III. Toplum arasından, halktan derlenen haberlerdir.

numaralandırılmış ifadeler, ilgili oldukları haber kaynaklarıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	Resmi Haber	Ajans Haberi	Özel Haber
A)	I	II	III
B)	II	I	III
C)	I	III	II
D)	II	III	I
E)	III	I	II

3

FIRTINA SAYESİNDE 130 MİLYON YILLIK DİNOZOR AYAK İZİ ORTAYA ÇIKTI

İngiltere'nin bir bölümünde etkili olan Ciara Fırtınası, yaklaşık 130 milyon yıllık olduğu değerlendirilen dinazor ayak izini ifşa etti.

Ciara Fırtınası geçtiğimiz hafta, İngiltere'nin Wight Adası'nda, bir dinozora ait ayak izini gün yüzüne çıkardı. Daily Mail gazetesindeki habere göre iz, kil içinde korunmuş. Yaklaşık 130 milyon yıllık olduğu tahmin edilen izin sahibi Neovenator veya ona benzeyen bir başka avcı cins. Neovenator üyelerinin boyu 10 metreye ulaşabiliyor. Ayak izi, hızı saatte 100 kilometreye varan kuvvetli rüzgarların ve yoğun yağışın vurduğu Sandown Koyu'nda bulundu. Keşfi yapan fosil avcısı grup, bölgede turlar da düzenliyor. Ayak izinin, düzenli su baskınları yaşayan ve kuruyan bataklık gibi ortamlarda korunabileceğini söylüyorlar.

Wessex Formasyonu adıyla bilinen jeolojik oluşumda bulunan yumuşak kildeki ayak izinin, gelgit sularının aşındırması sonucunda yok olma riski var. Şiddetli fırtınalar daha önce de çok sayıda dinazor ayak izini ortaya çıkartmıştı. Hastings kenti yakınlarında bulunan bu izlerin; "otçul stegosaurus"a, "zırhlı ankylosaurus"a ve "avcı dinazor Theropoda" grubundaki türlere ait olduğu açıklanmıştı.

Bu haber metni ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 5N 1K kuralına uygun olarak kaleme alınmıştır.
B) Haberde inandırıcılığı artırmak için açıklayıcı anlatıma ve sayısal verilere yer verilmiştir.
C) Haber yazısı olayla ilgili görselle desteklenmiştir.
D) **Olaylar daha çok öznel bakış açısıyla okura aktarılmıştır.**
E) Başlık, ilgi çekici ve kapsayıcı olacak şekilde düzenlenmiştir.

4

MACERA DEVAM EDİYOR

2018 yılında gösterime giren ve en çok gişe yapan yerli animasyon filmi olan Rafadan Tayfa Dehliz Macerası'nın devam filmi Rafadan Tayfa 2: Göbeklitepe, Akın'ın Şanlıurfa'daki arkadaşı Veysi'den bir paket alması ile başlar. Paketten Akın'ın anlam veremediği bir sını çıkar ve Veysi'den birilerinin peşinde olduğuna dair bir telefon gelir. Tayfa o sıralar gündemde olan Göbeklitepe'nin keşfi ve orada süren kazılar ile sininin bir bağlantısı olduğunu keşfeder. İstanbul'dan Şanlıurfa'ya gizemli ve eğlenceli bir yolculuk başlar. TRT Çocuk'un animasyon serisinin sinema uyarlaması olan film Kâmil, Hayri, Akın ve Mert'in atıldığı maceradan hareketle seyirciye mahalle yaşamı, dayanışma ve dostlukla ilgili mesajlar da veriyor.

Görselde verilen haber metni ile ilgili olarak aşağıda verilen yorumlardan hangisinin yapılması doğru olur?

- A) Haberde tartışmacı bir anlatım kullanılmıştır.
- B) Haberin içeriğiyle başlığı örtüşmemektedir.
- C) Haberde kullanılan görseller, haberin içeriğini destekler niteliktedir.
- D) Haber metninin dili hedef kitlenin anlayabileceği tarzda değildir.
- E) Haberin içeriği yeterince açıklayıcı değildir.

5

- I. Habere kaynak olan olayın ne olduğu bildirilmelidir.
- II. Habere kaynak olan olayın yapılış ve meydana geliş sürecinin anlatıldığı kısımdır.
- III. Habere konu olan olayın hangi sebeplerden dolayı gerçekleştiğinin ifade edilmesidir.
- IV. Haber metninde bahsedilen olayın gerçekleştiği yeri ifade etmek haberin inandırıcılığını artırır.
- V. Olayın gerçekleştiği zaman diliminin mutlaka haber metninde yer alması gerekir.

a. Nerede?

b. Niçin?

c. Ne?

d. Ne zaman?

e. Nasıl?

Numaralanmış ifadeler 5N 1K ilkesi doğrultusunda değerlendirildiğinde aşağıdaki eşleştirmelerden hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) I - e, II - d, III - c, IV - b, V - a
- B) I - c, II - e, III - b, IV - a, V - d
- C) I - b, II - c, III - d, IV - e, V - a
- D) I - c, II - b, III - e, IV - a, V - d
- E) I - d, II - a, III - b, IV - e, V - c

6

Sanayi Bakanı "yerli otomobil için bir firmaya izin verildi,, dedi

YERLİ OTOMOBİL SEKİZ AY SONRA ÇIKIYOR

İŞTE İLK TÜRK OTOMOBİLİ

Otomobil
26.800 lira

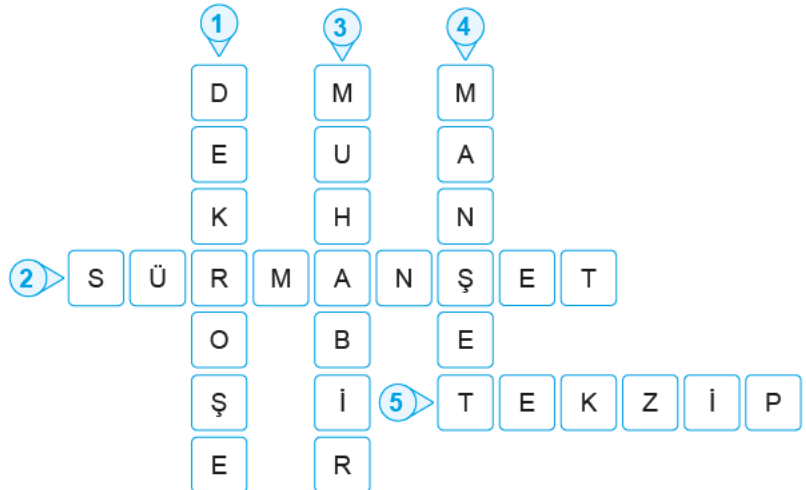
18.1.1966 Milliyet

Bu haber metni ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ters piramit tekniğiyle oluşturulmuştur.
- B) Haber görselle zenginleştirilmiştir.
- C) Doğrudan anlatıma yer verilmiştir.
- D) **Bilgiden çok yorum ağırlıklıdır.**
- E) Açık, anlaşılır bir dil kullanılmıştır.

8

- ◆ Gazetelerin ilk sayfasına iri puntolarla konulan başlık.
- ◆ Gazetelerin birinci sayfasındaki logonun üzerinde kullanılan başlık.
- ◆ Yalanlama.
- ◆ Basın ve yayın organlarına haber toplayan, bildiren veya yazan kimse.

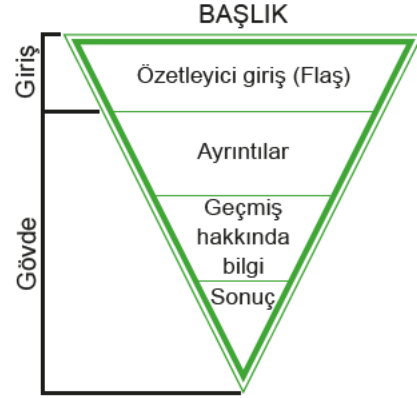

Bulmacada numaralandırılan terimlerden hangisi verilen tanımlardan herhangi biriyle eşleştirilemez?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

7

1850'lerde ABD'de gazetecilerin telgrafla haber geçmek için geliştirdikleri bir tekniktir. Günümüzde en çok kullanılan haber yazma tekniğidir. Bu teknikte habere ilişkin en önemli ve can alıcı unsurlar ön plana çıkarılır, daha az önemli olan unsurlara ise haberin devamında yer verilir. Haberde "başlık" bölümünden sonra özetleyici bir giriş yapılır, bu kısım "flaş" niteliğindedir. Haberin gövde bölümünde de ayrıntılar, açıklamalar ve diğer bilgilerden sonra geçmiş hakkında bazı bilgilere yer verilir ve sonuç kısmıyla haber metnine son verilir.

Görselle desteklenen parçada sözü edilen haber yazma tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Piramit
- B) **Ters piramit**
- C) Düz piramit
- D) Dörtgen veya kare
- E) Serbest yazım şekli

1

Venedik-İtalya

Venedik ve çevresinde içerisinde mutfak da olan tatil köyleri bulunmakta, bu tür büyük tatil köylerinin içinde süpermarket dahi bulunuyor. Biz böyle bir tatil köyünde kaldık, giderseniz siz de tercih edebilirsiniz.

Fas-Marakeş

Biz otantik bir şehir görmek istediğimiz için Marakeş'teyiz. Bu yüzden bir an önce şehrin sokaklarında kaybolmak için sabırsızlanıyoruz. Sokaklarda gezmeye başladığımızda kendimizi adeta yüzyıllar öncesinde hissediyoruz.

Petra-Ürdün

Tam da bu bahsettiğim yerde, kızıl renkli kireç taşlarına oyulmuş binalar düşünün. O kadar güzel ve ihtişamlı binalar ki bu şehre geldiğinizde büyüleniyor, kendinizi bir film sahnesinde zannediyorsunuz.

Görseldeki açıklamalar ve resimler dikkate alındığında görsel ve metinlerin aşağıdaki yazı türlerinin hangisinden alındığı söylenebilir?

- A) Anı B) Otobiyografi C) Günlük D) **Gezi yazısı** E) Öz yaşam

2

I. Metin

Avrupa ülkelerine dışarıdan gitmek üzere gelen iyi-kötü, zengin-yoksul kim olursa olsun sınır başında ve liman ağzında otuz-kırk gün bekletilip iyi bir insan olduğu görevli memurlar tarafından araştırılmadıkça sınırı geçmelerine izin vermek veya yanlarına gelip alışveriş etmek yasaktır. Ancak Fransa imparatoru tarafına gidip geleceklerin görünür durumlarında özel bir hastalık yoksa yirmi dört saatten fazla bekletilmemeleri konusunda Avusturya imparatoru tarafından Avusturya sınır kapılarındaki subaylara hitaben o sırada bir tembihname gelmiş olduğundan, emir gereği yirmi dört saat geçtikten sonra buradaki hekimler gelip hizmetçi ve kölelerimiz nabızlarını yoklayıp hareketimize izin verdiler.

II. Metin

Bu şehirde ölmüş olan Koca Kral bir müneccimhâne bina etmiş ve Kasin adında bir üstâd-ı kâmil, için de bir rasatgâh yapılmış ve kargir kule bina ettirmiş. Üç tabakadır ve her tabakasında müteaddit odalar vardır ki, yıldızları gözleyecek rasat aletleri ile dopdolu. Cerr-i Eskal sanayinin de müteâllik nice aletler havasızlığı ve havayı tecrübe için aletler, suları yokuş yukarı çıkarmak için nice aletler ve dahi türlü garip sanatlara müteâllik hesapsız aletler sayılır gibi değil... Heyet ve hendese aletleri sayısız ve çelik kürsüler üzerinde küreler var idi ki her birinin içine üç adem oturtmak kabil idi. Bu arada, ay tutulmasını bilmek için bir alet icat etmişler. Ay'a uzandıkça bütün mü eksik mi örter, her ne kadar iderse "Filan ayda, ay tutulacak ve şu kadar parmaktır" deyu hükmederler.

Yukarıda verilen metinlerle ilgili olarak;

- I. İlginç özelliklerin, dikkat çeken durumların anlatımı öne çıkarılmıştır.
II. Anlatım türü olarak açıklama ön plandadır.
III. Abartı ve izlenimsel bir anlatım hakimdir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) **I ve II** D) II ve III E) I, II ve III

- 3 Çanakkale şehri geniş bir göl gibi duran birinci havuzla geniş bir nehir gibi kıvrılan ikinci havuzun arasında, yakışıklıca yapılarını kıyıya dizerek önündeki mavilikle gerisindeki yeşilliği beyaz bir uzanışla ayırıyor. Şehrin üst kıyısından boğazı daraltmak için kıvrılan tepenin açık kahve renkli toprağına beyaz kireçle büyük bir Ay Yıldız çizmişler. İki tarafında büyük ve beyaz rakamlar var: 18 Mart 1915. Bu ak pak yazıda kıpkızıl bir destan haykırıyor.

(...)

Vapurumuz boğaza yaklaşıyor. Sol taraftaki boz tepelerin sırtında yeşil birer bahçe gibi İngiliz ve Fransız mezarlıkları görülmektedir. Sayısız kabirlerin mermer sandukaları o yeşillikleri beyaz pırıltılarla beneklemiştir. Mezarlıkların ortalarından gösterişli mermer sütunlar yükseliyor. Bunlar yalnız onların ölümleri için değil; bütün o mermerlerle bu tepelere Çanakkale'nin son tarihi yazılı: Dünyayı yenenlerin yenildiği yer diye.

İsmail Habib Sevük'ün "Tuna'dan Batıya" adlı eserinden alınan parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlaşılır ve sürükleyici bir anlatım tercih edilmiştir.
B) Betimleyici ve açıklayıcı ifadelere yer verilmiştir.
C) **Dil, dil ötesi (üst dil) işlevinde kullanılmıştır.**
D) Anlatımı zenginleştiren benzetmelere yer verilmiştir.
E) Araştırmacılar için önemli inceleme ve yorumlara imkân sağlanmıştır.

4

Evsâf-ı Şehr-i Şîrin-i Isparta

150 akçe şerif kazadır. Çevresinde (...) adet köyden oluşur. Kadının yıllık geliri 6000 kuruş, paşanın 30.000 kuruştur. Cevizden (ceviz-i ma'düddan) elde edilen gelir yıllık yedi bin kuruştur. Vergi (bâc u bâzâr) ve cezalardan (kâr-i dilâzar) da yedi bin kuruş gelir elde eder. Ve bu sancak eyâleti gâyet geniş bir alanı kaplar. Cümle (...) kazâ yeridir. Ve Isparta şehri, on yedinci askeri bölgedir (iklim-i örfiyye). Ve Anadolu (Rum) şehirlerindedir ve Hamitoğullarının yerleşim yeridir. Ve güzel bir şehirdir (medîne-i müzeyyene). Bilginleri ve sûfileri geçmişte de, bugün de çoktur.

Ve toplam (...) adet mihrâb (camii) vardır. Başlarında Firdevs Beğ câmi'i gelir ki Koca Mi'mâr Sinân binâ etmiştir.

Bu görselde verilen parça ile ilgili olarak;

- I. Gezi yazısı niteliğinde bir eserden alınmıştır.
II. Sözü edilen yerin ekonomik, askeri, mimari özelliklerinden bahsedilmiştir.
III. Tartışmacı anlatım kullanılmıştır.
IV. Amaç okuyucuyu bilgilendirmektir.
V. Akıcı bir üslup kullanılmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve IV C) II, III ve V D) **I, II ve IV** E) I, II, IV ve V

5

AHMET HAMDİ TANPINAR
Beş Şehir

Erzurum, Türk tarihine, Türk coğrafyasına 1945 metreden bakar. Şehrin macerası düşünülürse, bu yükseklik daima göz önünde tutulması gereken bir şey olur. Malazgirt Zafere'nin açtığı gedikten yeni vatana giren cetlerimizin ilk fethettikleri büyük merkezî şehirlerimizden biridir. Tarihimizin ikinci dönem yerinde Millî Mücadele'nin ilk temeli gene Erzurum'da atılır. Her şeye rağmen hür ve müstakil yaşamak iradesi ilkin bu kartal yuvasında kanatlanır.

Görselde verilen metinle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gezilen bölgeyle ilgili bilgi ve değerlendirmeler yanıtlanmıştır.
- B) Gezilen bölgenin coğrafi konumu ve tarihsel özelliklerinden bahsedilmiştir.
- C) Nesnelliğin ön planda olduğu bir anlatım söz konusudur.
- D) **Bölgenin gelenek ve görenekleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.**
- E) Çeşitli benzetmeler yapılarak anlatım edebileştirilmiştir.

6

Türk Edebiyatındaki Önemli Gezi Yazıları	
Yazar	Eser
I	Mir'atü'l Memalik
Kâtip Çelebi	Cihannüma
Piri Reis	Kitab-ı Bahriye
Ahmet Mithat Efendi	Avrupa'da Bir Cevelan
Direktör Ali Bey	II
Cenap Şahabettin	Afak-ı Irak
III	Frankfurt Seyahatnamesi

Bu tabloda numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Seydi Ali Reis	Seyahat Jurnalı	Falih Rıfkı Atay
B)	Evliya Çelebi	Hac Yolunda	Falih Rıfkı Atay
C)	Seydi Ali Reis	Hac Yolunda	Ahmet Haşim
D)	Evliya Çelebi	Seyahat Jurnalı	Falih Rıfkı Atay
E)	Seydi Ali Reis	Seyahat Jurnalı	Ahmet Haşim

- 7 Son derece dikkatli bir seyyah olan Evliya Çelebi; gezdiği yerlerin tarihini, coğrafyasını, iklimini, sanat eserlerini, insanların, insanların giyiniş tarzlarını, dil ve dinlerini, silahlarını, adetlerini kısaca bireysel hayattan toplumsal hayata, günlük hayattan manevi hayata kadar anlatılacak neleri varsa hepsini anlatmıştır.

Buna göre Evliya Çelebi'nin Edirne ile ilgili gözlem ve değerlendirmelerini içeren metinlerden hangisinde, Edirnelilerin dili anlatılmıştır?

- A) Erkek kısmı olgunluk derecesinde yaşar, yaşlanır ve beli bükülüp kuvveti gitmiş, sohbetten biraz kalmış olur ama yine kârında, kazancında zinde, hareket hâlinde, yüz renkleri kırmızımsı adamlardır.
- B) Sayısız ve sınırsız ileri gelenleri samur kürk ve renk renk değerli kumaşlar giyip sarıklarının uçlarını sarkıtıp salınırlar. Orta hâlli olanları çuka ve boğası kaftan giyerler ama kadın taifesi çuka ferace ve renkli soflar giyip yassıbaş ile gezerler.
- C) **Bütün zarif ariflerinin sözleri düzgün, kelimeleri devamlı manalı, örfi konuşmalarda dostlar arasında söze gelseler güzel sözlerle ve anlaşılır şekilde konuşurlar. Şehirlice konuşayım diye bazı tuhaf kelimeler ederler.**
- D) Zamanımızda bu şehir içinde 17 seçkin şair ve yazar vardı. ... Kısacası, âlimlerin toplantı yeri, fazıllar kaynağı, şairler meskeni, salihler yuvası, garip ilimlere ve çeşitli fenlere sahip Aristo akıllı çelebileri vardı.
- E) Dilberleri çoktur. Çoğu güzellikte ve hoşlukta orta halli olup dişleri inci gibi, misk kokulu bölük bölük kaküllerini dağıtıp Tunca, Meriç ve Arda nehirlerinde deniz yaratıkları gibi yüzdüklerinde âşıkların akılları darmadağın olur. Gerçekten de gümüş endamlı dilberleri var.

FAVORİ SERİSİ

ORTAÖĞRETİM (9, 10 ve 11. SINIFLAR)

- ✓ Yardımcı Ders Kitapları
- ✓ Türkiye Geneli Deneme Sınavları

Örnek Tanıtım: 10. Sınıf Coğrafya Kitapları (3 Kitap)

- Beceri Temelli Soru Bankası
- Kazanım Odaklı Soru Bankası
- Özet Konu ve Etkinlik Defteri
- Öğreten Paragraf
- Karekodlu Çözümler

ÇİFT YÖNLÜ KİTAP

9. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

10. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

11. SINIF KİTAPLAR

Markaj
yayınlari

Editör Yayınevi
markasidir.

markajyayinlari@gmail.com

0 (505) 099 24 84

Markaj
yayınlari
Eğitimde Yakın Markaj

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 20 33 Faks: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.markajyayinlari.com | markajyayinlari@gmail.com